

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Bakalářská práce

Michaela Matoušková

Výtvarná tvorba se zaměřením na vzdělávání

Ze života Brouků

Olomouc 2020

vedoucí práce: doc. Ondřej Michálek

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Ze života Brouků“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci, dne

Michaela Matoušková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat doc. Ondřeji Michálkovi za odborné vedení, trpělivost, pomoc a spolupráci při vypracování bakalářské práce. Taktéž děkuji své rodině, která mi byla nejen při tvorbě práce, ale také během celého studia, velkou oporou a podporovala mě v každém kroku.

Obsah

ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 Grafika	7
1.1.1 Základní techniky tisku	8
1.1.2 Linoryt.....	9
1.1.3 Umělci.....	10
1.2 The Beatles.....	14
1.2.1 Historie skupiny	14
1.3 Beatles v umění.....	23
1.3.1 Fotografie	23
1.3.2 Malba, kresba, ilustrace	30
1.3.3 Socha	37
1.3.4 Film.....	40
1.3.5 Animace.....	42
1.3.6 Koláž.....	45
1.3.7 Plakát.....	46
1.3.8 Beatles v rolích umělců	47
2 PRAKTICKÁ ČÁST	55
2.1 Námět a hlavní inspirace	55
2.2 Vlastní tvorba	57
2.2.1 Příprava podkladů	57
2.2.2 Příprava matrice	59
2.2.3 Vyrývání matrice.....	59
2.2.4 Příprava podkladu pro tisk.....	60
2.2.5 Tisk v grafickém lisu	61
2.3 Finální soubor grafických listů	62

2.3.1 Ringo Starr	62
2.3.2 Paul McCartney	63
2.3.3 John Lennon	64
2.3.4 George Harrison.....	66
2.3.5 Skupinové tisky	67
ZÁVĚR	68
POUŽITÉ ZDROJE	69
4.1 Seznam literatury	69
4.2 Seznam internetových zdrojů	69
4.3 Seznam audiovizuálních zdrojů.....	74
SEZNAM A ZDROJE OBRAZOVÉ DOKUMENTACE.....	75
ANOTACE	80
PŘÍLOHY	I-VI

ÚVOD

O Beatles slyšel snad každý. I přesto, že působení této legendární skupiny netrvalo ani jednu dekádu, stala se hudebním fenoménem, který přetrval do současné doby. Čtyři mladí kluci z Liverpoolu s účesy podle hrnce ohromili svět a stali se neoddělitelnou součástí 60. let. Kromě hudební scény ovlivnili i jiná odvětví, včetně vizuálního umění a koneckonců i tehdejší módu a životní styl.

Výběr tématu se odvíjí od vlastních výtvarných prací z předchozích let, mezi kterými se často objevoval portrét. Technika linorytu byla vybrána díky její jednoduchosti, která i tak umožňuje práci s detailem a barvami. Vliv „Brouků“ a jejich hudby se nevyhnul ani mně, proto jsem se rozhodla využít nejen jejich tváří, ale i života a lidí, kteří jej ovlivnili, k tvorbě bakalářské práce.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části se ve zkratce zabývám samotnou technikou grafiky, jejím rozdělením na jednotlivé typy a podrobnějším popisem techniky linorytu, kterou je zpracována část praktická. Dále se věnuji umělcům, profesionálním i amatérským, kteří v technice linorytu pracují, byť jen v jediné práci, s tématem Beatles, a jejichž tvorba mne zaujala. Poté uvádím stručnou historii skupiny a životopisy jednotlivých členů. Nejpodrobněji se zabývám zobrazením kapely ve vizuálním umění, zejména během jejích aktivních let, a umělci, kteří se slavnou liverpoolskou čtveřicí spolupracovali ve fotografii, filmu, malbě a dalších uměleckých odvětvích. V neposlední řadě obsahuje teoretická část také výtvarnou tvorbu samotných „Brouků“.

Praktická část obsahuje popis průběhu vlastní tvorby a finální verzi práce. Podrobně popisují námět a inspiraci, která ovlivnila výslednou podobu, dále postup přípravy podkladů, matic a proces samotného tisku. Výsledkem je celkem šest grafických listů zhotovených technikou linorytu.

Text slouží jako doprovod k praktické práci.

1 TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části se nejdříve věnuji grafice a jejím specifickým. Popisují jednotlivé základní grafické techniky a detailněji se zabývám charakteristickými znaky linorytu. Dále zmiňuji umělce, kteří pracují jak na profesionální či amatérské úrovni s linorytem a kteří se v některých svých dílech inspirovali Beatles.

1.1 Grafika

Grafika pochází z řeckého slova *grafein*, které znamená psát nebo kreslit. Původně se tedy tímto termínem označovaly všechny způsoby psaní a kreslení. Později se za grafická díla začala považovat pouze ta, která byla určena k reprodukci pomocí tisku. Tak je tomu i v dnešní době, kdy je grafika chápána jako „*převedení kresby do takové podoby, ze které se dá v grafickém lisu natisknout větší množství stejných a stejně kvalitních výtvarných děl.*“¹

Od strojových, naprosto totožných, tisků se samotná grafika liší způsobem, jakým je dílo pro tisk vytvářeno a poté vytištěno. Abychom mohli otisk považovat za původní grafické dílo, je třeba splnit hned několik podmínek. Kresba předlohy nebo námět by měly být originálem. Sám umělec je tím, kdo zpracovává matici, tzv. štoček, určenou pro tisk. Vytváří ji převodem své kresby na pevný materiál, který poté mechanicky – rytím, nebo chemicky – leptem, zpracuje. Na štoček pak nanese tiskařskou barvu, jež se pod tlakem tiskařského lisu obtiskne na papír. Vzniklý otisk, zrcadlově obrácený, je z velké části ovlivněn právě umělcem. Všechna díla by měla být také označena výší nákladu, ve kterém se tiskne. Označuje se tak z důvodu dodržení kvality jednotlivých otisků. Kvalita samotných tisků provedených pouze tradiční reprodukční technikou – tisk pomocí lisu a tiskařské barvy, je zajištěna autorským podpisem.² Každý výtisk grafika je pak považován za originál, kdežto průmyslově vytvořené tisky pouze jako reprodukce.³

Grafika se dělí podle několika kategorií. V jedné z nich jsou tisky rozděleny na tzv. volné grafické listy, které nemají žádný přímý účel a jsou tvořeny jako jiná umělecká díla, např. obrazy nebo sochy, a ztvárňují pouze umělcovy představy v grafickém zpracování. Na druhé straně existuje také grafika užitá, jež má praktické využití a slouží např. jako

¹BAUER A.: *Grafika*; Praha 1999, str. 9.

²KREJČA, A.: *Grafické techniky*, Praha 1995

³BAUER A.: *Grafika*; Praha 1999

ilustrace a výzdoba knihy, plakát, ex libris, pozvánka apod.⁴ Hlavní dělení je ale založeno na tiskových technikách, jakými jsou díla zpracována.

1.1.1 Základní techniky tisku

Mezi základní techniky tisku patří tisk z výšky, tisk z hloubky, tisk z plochy a průtisk neboli tisk přes šablonu. Principem techniky z výšky je zpracování matrice takovým způsobem, že tisknou pouze vyvýšená místa. Jedná se o nejstarší grafickou techniku a také o jednu z nejrozšířenějších. Obraz se přenesení na tiskovou desku a netisknoucí místa se mechanickým nebo chemickým způsobem odstraní. Na matici se poté nanese barva, na nabarvený štoček se přiloží papír a za správného tlaku v lisu se na něj přenesení na papír. Pro takový otisk jsou charakteristické ostře ohraničené plochy. Materiály, které lze využít pro tisk z výšky jsou např. dřevo, kov, ale také kámen, hlína nebo právě linoleum, které bylo využito pro účely této práce. Mezi grafické techniky, které pracují na principu tisku z výšky, patří dřevorez, dřevoryt, linoryt nebo tisk z matic s nalepenou strukturou – kolografie. Z historických technik jmenujme šrotový tisk a zinkografii.⁵

O něco mladší je technika tisku z hloubky. Metoda je založena na opačném principu nežli tisk z výšky. „*Linie nebo plochy jsou vyhlubovány mechanicky nebo chemicky, ale netisknou místa, která nejsou dotknuta, ale naopak ta místa, která grafik zpracovával, která jsou vyryta nebo vyleptána.*“⁶ Do vzniklých prohloubenin se nanáší tiskařská barva, přičemž se z ostatních míst oře. Papír, který bývá navlhčen, se přiloží na štoček a pod velkým tlakem se na něj barvy usazené v rýhách otisknou. Jako materiál pro tisk z hloubky se obvykle používá měděná nebo zinková deska, v určitých případech lze využít i jiné kovy, např. ocel, hliník, mosaz nebo železo. Hlubotisky se rozdělují na mechanické, při kterých je štoček zpracováván mechanicky, tj. rytím, a chemické, což jsou různé druhy leptů. Mezi ty mechanické patří suchá jehla, rytina jako nejstarší techniky, dále oceloryt nebo mezzotinta. Lepty se dělí na čárový lept, lept s tečkovací nebo krejonovou manýrou, lept do měkkého krytu, akvatintu, rezerváž a techniky, které používají fotoemulzi jako kryt: fotogravuru a fotolept.⁷

⁴KREJČA, A.: *Grafické techniky*; Praha 1995

⁵BAUER, A.: *Grafika*; Praha 1999

⁶BAUER, A.: *Grafika*; Praha 1999, str. 15

⁷KREJČA, A.: *Grafické techniky*; Praha 1995

Další základní technikou tisku je tisk z plochy. Jedná se o techniku, jež se objevila až na konci 18. století. Princip je založen na vzájemném odpuzování mastnoty a vody a tisknoucí i netisknoucí části jsou ve stejné rovině. Základním materiálem je litografický kámen, lze použít i zinkový či hliníkový plech nebo želatinu. „*Kámen je chemicky preparován tak, že mastná místa, kde byla provedena kresba, barvu při navalování přijímají, zatímco nepokreslená místa, při tisku stále vlhčená, barvu odpuzují.*“⁸ Nejčastějším materiálem pro tiskovou formu je litografický kámen, pracuje se také s hliníkovým nebo zinkovým plechem, v případě světlotisku také s želatinou. Nejrozšířenějším způsobem tisku z plochy je tisk z kamene, je oblíbený svým přiblížením ke kresbě, přičemž věrně zachycuje umělcův rukopis. Na principu tisku z plochy pracuje také světlotisk. Základem je deska pokrytá želatinou citlivou na světlo. Takto nachystaná plocha se poté osvítí, přičemž po vyvolání matrice ve studené vodě neosvětlená místa nabobtnají. Deska se poté navlhčí vodou s příměsí glycerinu, naválí se barvou a vznikne otisk, který je téměř totožný s původním záběrem, který by bylo jinak možné získat pouze díky fotografickému papíru. Světlotisk byl velmi oblíbený pro výrobu pohlednic. V průmyslovém odvětví je nejčastějším tiskem z plochy ofset. Pro něj je typické použití přetiskového válce, barva se tedy nepřenáší z tiskové formy přímo na papír. Hlavní výhodou je snížené opotřebení matrice.⁹

Poslední základní technikou je průtisk. Do něj se řadí šablona a sítotisk. Obě techniky pracují na principu mechanické překážky, která odděluje tisknoucí a netisknoucí místa. Šablona se vytváří z kartonu nebo jiné tuhé podložky ručním nebo laserovým vyřezáním obrazu a barva se nanáší většinou pomocí spreje. U sítotisku se barva protlačuje pomocí tříče skrz mezery v osnově plátna, na kterém je nanesena šablona. Sítotisk se stal velice oblíbeným v komerci a obalovém průmyslu, tisk pomocí šablony je hojně využíván tvůrci graffiti.¹⁰

1.1.2 Linoryt

Linoryt, jímž je praktická část práce zpracována, patří, jak už bylo zmíněno, do techniky tisku z výšky. Patří obecně k nejjednodušším technikám, pokud se jedná o zpracování matrice. Linoleum, do kterého je řezáno, je oproti technice dřevorytu či dřevořezu mnohem měkčí. Původně se využívalo korkové linoleum, to ale neumožňovalo

⁸MICHÁLEK, O.: *Magie otisku: grafické techniky a technologie tisku*; Brno 2016, str. 189

⁹MICHÁLEK, O.: *Magie otisku: grafické techniky a technologie tisku*; Brno 2016

¹⁰MICHÁLEK, O.: *Magie otisku: grafické techniky a technologie tisku*; Brno 2016

příliš mnoho detailů, protože se korek, ze kterého byla plocha lina slepena, drolil. Po druhé světové válce se začala využívat linolea určená k pokrývání podlah, jelikož byla dostatečně pružná a pevná.¹¹ K rytí se využívají ocelová rydla ve tvaru písmene U nebo V nasazená do dřevěných rukojetí.¹²

1.1.3 Umělci

V následující podkapitole se bakalářská práce věnuje umělcům, kteří pracují s technikou linorytu a jejichž portfolio obsahuje práci spojenou s Beatles. Prvním takovým umělcem, jehož tvorba mne zaujala, je Steve Bennett. Působí v anglickém Leedsu, kde má své studio *Jagger*. Díla signuje právě jménem *Jagger*, čímž vzdává hold rodnému jménu své matky. V 70. letech vystudoval grafický design na umělecké škole v Leedsu, kde nyní působí jako pedagog. Mnoho let pracoval v reklamní tiskové agentuře, v současné době se věnuje vlastním barevným linorytovým tiskům. Většinu prací tvoří pomocí postupného odebrání z jedné matrice. Inspiruje se populární kulturou, mezi jeho témata jsou například i motivy z knihy *Alenka v říši divů*, které tiskl na stránky starých knih. Nejvíce se zabývá hudbou. Vytvořil portréty Micka Jaggera, Davida Bowieho nebo právě Beatles.¹³ V jejich případě využil podoby skupiny z roku 1967 v seržantských kostýmech, ve kterých pózovali na přebalu osmého alba *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*.¹⁴ Bennettovou tvorbou jsem se inspirovala již na začátku, kdy jsem přemýšlela nad barevným zpracováním praktické části práce. Jeho styl je mi blízký a v budoucnu bych chtěla vyzkoušet některou z jeho technik.

¹¹BAUER, A.: *Grafika*; Praha 1999

¹²KREJČA, A.: *Grafické techniky*; Praha 1995

¹³*Jagger Studio* [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://jaggerstudio.uk/>

¹⁴HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

Obr. 1 – Steve Bennett, *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, 2017

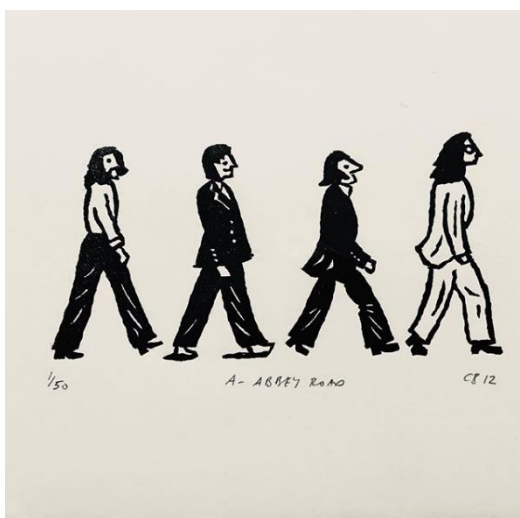
Dalším z umělců je Chris Grace. Po získání diplomu na umělecké škole se věnoval přes 20 let učení výtvarné výchovy na školách. V současné době pracuje na plný úvazek ve svém studiu nedaleko Liverpoolu, kde se zabývá malbou, kresbou, grafikou a experimentováním s různými postupy a technikami. Mnoho jeho děl je ovlivněno právě Liverpoolem, portréty Beatles z druhé poloviny 60. let vytvořil ve vícero barevných variantách.¹⁵

Obr. 2 – Chris Grace, *Blue Beatles*, nedatováno

¹⁵Chris Grace [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://dot-art.co.uk/product-category/chris-grace/>

Beatles můžeme také najít v portfoliu Christophera Browna. Studoval na Royal College of Art v Londýně ilustraci. V současnosti pracuje jako ilustrátor, grafik a lektor na School of Art and Design v Liverpoolu. Spolupracoval s významnými vydavatelstvími, *The Guardian*, *The Sunday Times* nebo *The New Yorker*. V nedávné době pracoval na ilustracích pro *Museum of London*. Napsal a ilustroval knihu *An Alphabet of London* (Abeceda Londýna), kde nezapomněl ani na slavnou *Abbey Road*, ulici, přes kterou Beatles na svém posledním albu přechází ke stejnojmennému neméně slavnému nahrávacímu studiu. V současné době pracuje na další knize s názvem *An Alphabet of England* (Abeceda Anglie).¹⁶

Obr. 3 – Christopher Brown, *Abbey Road*, 2012

Na více méně amatérské úrovni zasvětila většinu své tvorby tématu Beatles Alison Johnson, pracující jako učitelka na prvním stupni nedaleko města Springfield v americkém Massachusetts. Skupinové i individuální portréty skupiny z různých časových období tiskne na barevná pozadí malovaná olejem. Kromě linorytu vytváří také jednoduché koláže, kdy fotografie členů zasazuje do květinového prostředí své zahrady. V neposlední řadě se věnuje také klasické malbě olejem.¹⁷ I přes fakt, že se tvorbě nevěnuje na profesionální úrovni, některé z jejich prací jsou poměrně vydařené.

¹⁶*Studio to Home* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.studiotohome.com/>

¹⁷*Alison Johnson* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://alisonjohnson.weebly.com/>

Obr. 4 – Alison Johnson, *The Beatles*, nedatováno

Obr. 5 – Alison Johnson, *Paul McCartney*, nedatováno

Posledním tvůrcem, jehož tvorba mě zaujala a objevilo se v ní téma Beatles, je multimediální technik, grafik a typograf na volné noze Alexandre Bourgois z francouzského města Épinal. Jeho práce jsou charakteristické vysokou precizností a detaily, některé inspirovány dřevořezy Albrechta Dürera.¹⁸ Skupinu „Brouků“ ztvárnil doslova jako brouky s odkazem na píseň *I'm the Walrus* (Jsem mrož) z alba *Magical Mystery Tour* z roku 1967.¹⁹

Obr. 6 – Alexandre Bourgois, *The Beetles*, 2018

¹⁸*La presse de l'alex* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <http://www.lapressedelalex.fr/>

¹⁹HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

1.2 The Beatles

Beatles se stali synonymem 60. let. Během aktivních osmi let na hudební scéně se jim podařilo obrátit nejen svět pop kultury vzhůru nohama. A mění jej i po ukončení kariéry, v případě dvou členů, i po smrti. Kromě vývoje samotné hudby, módy, životního stylu nebo třeba pohledu na společnost ovlivnili také mnoho lidí, pro které se stal po zásahu Beatles svět zase o trochu hezčím místem.

1.2.1 Historie skupiny

V roce 1957 založil John Lennon, žák liverpoolského gymnázia *Quarry Bank*, skiffleovou kapelu, která se postupem času vyvinula v legendární *The Beatles*. Původní název byl *The Quarrymen*, právě podle jména školy, kam všech šest členů chodilo. Na kytary, bicí, valchu, banjo a basu vyrobenou z bedny od čaje hráli převzaté písničky od svých skiffleových oblíbenců a postupně do repertoáru přidávali i písně amerického rock'n'rollu. 6. července 1957 si s Quarrymen poprvé zahrál i Paul McCartney. Po krátké době se stal právoplatným členem, George Harrison se přidal v únoru 1958. Quarrymen se v lednu 1959 rozpadli, nicméně McCartney s Lennonem dále pokračovali na společném skládání písní. Od října se k dvojici přidal zpět Harrison a několik měsíců spolu vystupovali jako trio, známí pod názvem *Johnny & The Moondogs*. Později se připojil i Stuart Sutcliffe, Lennonův spolužák z umělecké školy, a těsně před angažmá v Hamburku také Pete Best, který přijal místo bubeníka. Název kapely se v průběhu měsíců stále měnil, od *Johnnyho & The Moondogs*, přes *Beatals*, *Beetles* a *Silver Beetles* až po samotné *The Beatles*, kdy se v srpnu 1960 jméno ustálilo již na dobro.

Nedlouho na to Beatles poprvé odjeli do Hamburku, kde každodenně koncertovali, což kapele pomohlo v rozvoji. Sutcliffe v Hamburku zůstal, aby tam mohl studovat malbu, a tak se z Beatles stalo kvarteró tří kytar a bicích. V roce 1962 si skupiny všiml obchodník s gramodeskami Brian Epstein a nabídl jim své manažerské služby a smlouvu na nahrávání. Zařídil jim kontrakt s nahrávací společností Parlophone a spolupráci s producentem Georgem Martinem. V srpnu téhož roku vznikla nejslavnější sestava *The Beatles*. Pete Best byl nahrazen bubeníkem jiné liverpoolské skupiny *Rory Storm & The Hurricanes*, Ringo Starrem.²⁰

²⁰MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

Debutový singl *Love Me Do* vyšel 5. října 1962 a ihned se stal hitem. Největší „boom“ kapela zažila v následujících letech a stala se naprostou senzací. V březnu 1963 vydali debutové album *Please Please Me* a už na konci stejného roku propukla v zemi „Beatlemánie“. V listopadu téhož roku stihli Beatles vydat i album druhé, které neslo název *With The Beatles*. Následující rok se liverpoolská čtveřice poprvé vydala na turné do Spojených Států a nahrála album *Hard Day's Night*, na kterém pracovali během natáčení stejnojmenného filmu. Čtvrté album, *Beatles For Sale*, bylo vydáno pouhých 21 týdnů po vzniku třetího LP. V roce 1964 začali natáčet druhý film s názvem *Help!*. Stejnojmenná deska byla vydána na začátku srpna, několik dní po filmové premiéře. Během následujícího roku Beatles cestovali po celém světě v rámci turné a rok 1965 zakončili vydáním šestého alba *Rubber Soul*. Na tomto albu se poprvé začal objevovat vliv indické hudby, kterou se začal zabývat Harrison. Sedmé album Beatles neslo název *Revolver* a bylo vydáno na začátku srpna 1966. Na konci měsíce odehráli poslední veřejný koncert a druhou polovinu společné kariéry strávili pouze nahráváním ve studiu.²¹

Kapela už byla unavená životem „Brouků“, proto se rozhodli pro vytvoření alter ega kapely. S názvem nové kapely bylo vydáno 1. června 1967 patrně nejvýznamnější album v historii nejen Beatles, ale i hudebního popu, nazvané *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* (Kapela Klubu osamělých srdcí Seržanta Pepře). Hned po vydání vystoupalo na první příčku ve Spojených státech i v Británii a v hudebních žebříčcích po celém světě vydrželo po další tři roky.²² Stalo se nejlepším nejen po hudební, ale i grafické stránce. Právě obal LP získal jednu z hudebních cen Grammy a stal se nejslavnějším a nejnapodobovanějším na světě.²³

Na konci srpna 1967 zemřel na předávkování Brian Epstein. Neoficiálním manažerem se stal McCartney, který se snažil přesvědčit kapelu k výjezdu na nové turné. Ta ale nápad zamítla, a tak podle jeho nápadu vznikl alespoň film *Magical Mystery Tour* a nové album se stejným názvem. Postupem času se v chodu kapely začaly objevovat menší či větší neshody.²⁴ Z Harrisona se stával slibný autor a snažil se prosadit své písně na nová alba, jeho tvorbu ale dvojice Lennon – McCartney nepřilíš akceptovala. Na konci listopadu 1968 vyšlo album

²¹MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006; *Beatles: Perná léta* [dokumentární film]. UK/USA, 2016; Explore. The Beatles [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: https://www.thebeatles.com/explore?type=story_album

²²*Beatles: Perná léta* [dokumentární film]; UK/USA 2016

²³HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

²⁴HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

The Beatles, známé pod názvem *The White Album* (Bílé album), složené převážně z individuálních projektů jednotlivých členů. Ani nahrávání tohoto alba se neobešlo beze sporů, což způsobilo krátkodobé opuštění kapely Ringo Starrem.²⁵ Ten samý rok Beatles založili vlastní společnost *Apple Corps*, která se později stala dalším z mnoha důvodů k hádkám. Lennon začal spolupracovat se svou přítelkyní a později manželkou Yoko Ono na společných projektech. Ta ho také doprovázela na každém kroku i při nahrávání ve studiu, což ke zlepšení vztahů mezi členy rozhodně nepřispělo. Jedním ze zásadních sporů byla také volba nového nástupce po Epsteinovi. Většina skupiny hlasovala pro Allena Kleina, McCartney byl proti a trval na Johnu Eastmanovi, bratru Paulovy partnerky Lindy.

V roce 1969 začal začátek konce celosvětového fenoménu. V lednu byl vydán soundtrack k animovanému filmu *Yellow Submarine*. 30. ledna Beatles naposledy vystoupili na veřejnosti, a to na střeše svého nahrávacího studia. V této době také pracovali na LP *Let It Be* a nahrávání zaznamenali na stejnojmenném dokumentu. Během natáčení kapelu na krátký čas opustil Harrison. V létě skupina nahrála své poslední album *Abbey Road*. O definitivním rozpadu skupiny se veřejnost dozvěděla 10. dubna 1970 z tisku po prohlášení McCartneyho, že z kapely odchází. Dokument i album *Let It Be* byly vydány měsíc po tomto oznámení. Oficiální rozpad Beatles připadá na 31. prosinec 1970, kdy u Nejvyššího soudu oficiálně zrušili partnerství a dohodli se na právnickém vyřízení finančních záležitostí. Všichni členové se poté vydali na sólovou dráhu.²⁶

Po rozpadu kapely bylo vydáno ještě několik kompilačních alb. Na jaře 1973 vyšla alba dvě, *1962 – 1966* a *1967 – 1970*, známá pod názvy *The Red Album* a *The Blue Album*.²⁷ Spekulace o návratu Beatles na hudební scénu na konci roku 1980 ukončila náhlá smrt Lennona, který byl zastřelen před svým domem v New Yorku.²⁸ Další kompilační album *Past Masters* přišlo na trh osm let po Lennonově smrti. V letech 1995 a 1996 vyšla kompilační alba s názvem *Anthology 1, 2 a 3*. Na prvním se objevily i dvě nové písně, které vznikly z demosnímků Lennona, ke kterým zbylí členové nahráli doprovod. Poté bylo vydáno

²⁵*George Harrison: Living in the Material World* [dokumentární film]; USA, 2011

²⁶MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006; Explore. The Beatles [online]. [cit. 2020-04-15].

Dostupné z: https://www.thebeatles.com/explore?type=story_album

²⁷Explore. The Beatles [online]. [cit. 2020-04-15].

Dostupné z: https://www.thebeatles.com/explore?type=story_album

²⁸HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

ještě několik kompilačních alb, díky kterým se na veřejnost dostaly nevydané a některé ztracené a znovu nalezené nahrávky.²⁹

1.2.2 John Lennon

John Winston Lennon se narodil 9. října 1940 v Liverpoolu Julii Stanley a námořníku Alfredu J. Lennonovi. Vzhledem k tomu, že Alfred trávil většinu času na moři, nepřišel John s otcem téměř do kontaktu. Po otcově zmizení si Johnova matka našla známost, a tak si jej jeho teta Mary Elizabeth Smith, které přezdívali Mimi, odvedla k sobě domů, kde se o něj starala. V asi sedmi letech začal John vymýšlet krátké příběhy a básničky, ke kterým dokresloval vlastní kresbičky. I přes špatný zrak byl vášnivým čtenářem. Mezi jeho nejoblíbenější knihy patřily *Alenka v říši divů* a pokračování *Za zrcadlem*. Právě z tohoto fantaskního světa čerpal inspiraci pro svá díla. Vytvářel knížky plné vtipů, povídek, básniček a obrázků a doplňoval je vystřiženými fotkami a útržky z novin.

O svět hudby se nijak zvlášť nezajímal, až když jednou dostal od řidiče autobusu foukací harmoniku. Ve starším věku navštěvoval chrámový sbor jako většina jeho vrstevníků. Sbor byl jediným místem, kde se Johnovi dostalo alespoň nějaké hudební vzdělání. Když mu bylo asi třináct let, začala se jeho výchovu více zajímat jeho matka, která ovšem vystupovala spíše jako starší kamarádka. Mladý Lennon byl proslulým uličníkem a matka, aby si získala zpět jeho náklonnost, nad průšvihy přivírala oči. Ale i přesto, že se mu snažila splnit vše, co mu pečující teta Mimi zakázala, byla to právě Mimi, která mu splnila jeho nejtajnější přání. Dostal španělskou kytaru a od té doby ji nepustil z rukou.³⁰

V druhé polovině 50. let s několika kamarády založil skiffleovou kapelu *The Quarrymen*. Po nějaké době se stal členem i Paul McCartney a George Harrison. Repertoár se postupně měnil z tradičního folku na rock'n'roll. V tuto dobu se také začalo vyvíjet budoucí slavné skladatelské duo Lennon – McCartney. V roce 1957 se Lennon dostal na uměleckou školu v Liverpoolu. Tam poznal kromě své budoucí první ženy Cynthie Powell také Stuarta Sutcliffa, který se stal jeho nejlepším přítelem a pátým členem původní sestavy Beatles. Roku 1960 s Beatles odcestovali do Hamburku. V srpnu 1962 se John oženil se Cynthií a v dubnu následujícího roku se jim narodil syn Julian.

²⁹Explore. The Beatles [online]. [cit. 2020-04-15].

Dostupné z: https://www.thebeatles.com/explore?type=story_album

³⁰MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

Když byli Beatles v roce 1966 na vrcholu slávy, vyslovil Lennon v rozhovoru poznámku, že jsou populárnější než Ježíš, čímž se zvedla velká vlna kritiky, načež byl nucen veřejně se omluvit. V listopadu téhož roku se seznámil s Yoko Ono, japonskou umělkyní, v galerii Indica v Londýně. Po nějaké době se rozešel se Cynthií a začal s Yoko žít a podporovat ji v jejích výstavách. V roce 1968 vydal s Yoko první experimentální album s názvem *Unfinished Music No. 1: Two Virgins* (Nedokončená hudba č. 1: Dva neposkrvnění), které šokovalo zejména obalem, na který se oba umělci nechali zvěčnit nazí. O rok později v březnu se Lennon s Yoko Ono oženil a začali spolu pracovat na avantgardních filmech a druhém albu. Lennon se za podpory Ono začal více politicky angažovat a vystupovat proti válce ve Vietnamu. Téhož roku natočili v Kanadě v rámci mírového protestu, kdy strávili sedm dní v posteli, píseň *Give Peace a Chance* (Dej míru šanci), jež se považuje za protiválečnou hymnu.³¹

Po rozpadu Beatles na jaře 1970 se pár natrvalo usadil v New Yorku, kde oba pokračovali na obsahu nových desek nově založené skupiny *Plastic Ono Band*. Kromě toho se často účastnili politických protestů a zapojovali se do mírových aktivit. Roku 1975 se Johnovi a Yoko narodil syn Sean. Lennon se rozhodl stáhnout se do ústraní a starat se o syna. O několik let později začal opět pracovat na novém albu. Tři týdny po vydání *Double Fantasy* byl John Lennon 8. prosince 1980 zastřelen před svým bytem v New Yorku.³² „Bylo to těsně před jedenáctou tu strašlivou noc, když ho údajný fanoušek Mark Chapman, který ten den už jednou požádal Johna o autogram a vyměnil si s ním pár přátelských slov, čtyřikrát střelil. Trefil Johna dvakrát do zad a dvakrát do ramene. Pátá kulka ho minula.“³³ Lennon zemřel krátce po příjezdu do nemocnice na silnou ztrátu krve.³⁴

1.2.3 Paul McCartney

Paul McCartney se narodil 18. června 1942 rodičům irského původu, Mary Patricii Mohin a Jamesi McCartney. Ve škole Paul vynikal, i přes fakt, že byl levák, v krasopisném plnění úkolů a později se dostal na prestižní liverpoolské gymnázium. Když bylo Paulovi třináct let, zhroutil se mu do té doby idylický dětský svět. Jeho milovaná matka zemřela

³¹MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; BLANEY, J. a V., *John Lennon: jeho život*; Praha 2010; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

³²MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; BLANEY, J. a V.: *John Lennon: jeho život*; Praha 2010; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

³³LENNON, C.: *John*; Praha 2008, str. 294.

³⁴LENNON, C.: *John*; Praha 2008

na rakovinu prsu a její ztráta ovlivnila celý jeho život. O rok později se v Liverpoolu objevil zpěvák Donegan, idol tehdejší mládeže, který Paula tak uchvátil, že od té doby snil jenom o hraní na kytaru. Jeho otec, který byl od mládí nadšeným hudebníkem, jej naučil několik akordů a také hrát na klavír. Stejně jako John začal Paul s hraním převzatých písní od různých interpretů a později i se svým mladším bratrem a kamarádem napodobovali duo bratří Everly, jež je svými písničkami oslovily.

Po krátké době přišel Paul mezi členy Quarrymen, a jak on, tak John, byl otevřen novým výzvám i hudebním žánrům. Vznikla tak nerozlučná dvojice, o které se ještě nevědělo, jakých úspěchů dosáhne. V tu dobu také napsal Paul svou první píseň s názvem *I Lost My Little Girl*. Johna tímto kouskem překvapil a zanedlouho se dali do společného skládání. Jen za první dva roky spolu napsali přes sto písní. Mezi nimi byla i *Love Me Do*, budoucí debutový singl Beatles.³⁵

I přes fakt, že lídrem kapely byl John, Paul byl tím, kdo chtěl být nejúspěšnějším a také na tom tvrdě pracoval. Pro Beatles vymyslel spoustu nápadů, od návrhů obalů alb přes myšlenku vytvoření alternativního jména „Kapely osamělých srdcí seržanta Pepře“ po scénář k filmu *Magical Mystery Tour*. Kromě hudby se zajímal také o výtvarné umění, byl vášnivým sběratelem obrazů. Mezi jeho nejoblíbenější umělce patří například René Magritte.

V roce 1967 se jako první z Beatles pustil do sólových projektů, kdy složil hudbu k filmu *The Family Way*. Filmové hudbě se věnoval i v pozdějších letech, pro film *Live and Let Die* (Žít a nechat zemřít) s Jamesem Bondem složil titulní píseň. Roku 1969 se oženil s Lindou Eastmanovou, adoptoval její dceru z prvního manželství a společně pak vychovávali své tři děti, Mary, Stellu a Jamese. Téhož roku se začaly v kapele objevovat větší spory, přičemž největším bylo jmenování Allena Kleina manažerem zbylými třemi členy proti Paulově vůli. Konflikty pokračovaly i hádkami ohledně vydání McCartneyova prvního alba, které mělo připadnout na stejný den jako datum vydání alba *Let It Be*.

V roce 1971 založil spolu s manželkou Lindou novou skupinu *Wings*. Ze všech členů Beatles nahrál a vydal během své sólové kariéry nejvíce písní a alb. V roce 1997 byl pasován britskou královnou na rytíře a smí tak používat titul Sir.³⁶ Stále aktivně vystupuje

³⁵MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987

³⁶HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

na veřejnosti, v roce 2018 vydal své prozatím poslední album s názvem *Egypt Station*, které se ihned dostalo na vrchol hudebního žebříčku.³⁷

1.2.4 George Harrison

George Harrison se narodil 25. února 1943 Louise a Haroldu Harrisonovým. Stejně jako ostatní členové Beatles se začal zajímat o hudbu s příchodem skiffleových kapel. Za matčiny peníze si pořídil první pořádnou kytaru, kterou jí poté poctivě splatil. S bratrem a nejlepším přítelem založili skupinu *Rebels*, odehráli spolu ale jenom jeden koncert. Po dokončení školy začal hrát s *Les Stewart Quartet*. Jedním z jeho školních přátel byl také o rok starší Paul McCartney, který ho seznámil s Quarrymen. Po pár měsících se stal právoplatným členem. Když v roce 1960 odjel, už s Beatles, koncertovat do Hamburku, jako jediný ještě nebyl plnoletý, a proto musel Německo předčasně opustit.³⁸

Během natáčení prvního filmu *A Hard Day's Night* se seznámil s herečkou a modelkou Pattií Boydovou, kterou si v roce 1966 vzal za ženu.³⁹ Ve stejném roce se také setkal s indickým hudebníkem Ravi Shankarem a indickým filosofem Mahariši Maheš Jogim. Oba měli na George zásadní vliv, zejména na hudební a duchovní vývoj. I přes fakt, že už na začátku kariéry napsal s Paulem několik písní, na alba Beatles se jich dostalo jen minimum. Narůstající frustrace vyvrcholila v lednu 1969, kdy na krátkou dobu odešel z kapely.⁴⁰

Po rozpadu Beatles se začal zajímat o hnutí Hare Kršna a věnovat se vlastním sólovým projektům. V listopadu 1970 vydal album *All Things Must Pass*, které se stalo jedním z nejuspěšnějších sólo projektů bývalých členů Beatles. V roce 1971 se stal organizátorem *Koncertem pro Bangladěš*, který se odehrál v newyorské Madison Square Garden a na kterém nechyběly významné osobnosti jako Eric Clapton nebo Bob Dylan. Kromě hudby se věnoval také filmovým projektům. S Denisem O'Brianem založil společnost *HandMade Films* a stal se hlavním sponzorem filmu *Život Briana* od komediální skupiny *Monty Python*. Manželství s Pattií se mu v roce 1977 rozpadlo poté, co se začala stýkat s Harrisonovým přítelem Ericem Claptonem. George se ve stejném roce seznámil s Olivíí Ariasovou. O rok později, v roce

³⁷PAULMCCARTNEY. *EgyptStation*. [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/PaulMcCartney/status/1041449356249968640>

³⁸MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

³⁹HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

⁴⁰*George Harrison: Living in the Material World* [dokumentární film]; USA, 2011

1978, se jim narodil syn Dhani, pouhé čtyři týdny před svatbou. Na konci 80. let vydal se skupinou *The Traveling Wilburys* stejnojmenné album, které se stalo hitem.

V roce 1997 byla Georgovi diagnostikována rakovina hrtanu, s níž se poté léčil.⁴¹ O dva roky později do domu Harrisonových vnikl muž, který na George zaútočil nožem. Pobodala mu hrudník, ruku a nohu. Život mu zachránila Olivia, když útočnicka zneškodnila několika údery pohrabáčem. Ze zranění se naštěstí rychle uzdravil.⁴² V květnu 2001 podstoupil další operaci kvůli rakovině plic a zanedlouho poté radioterapii zhoubného mozkového nádoru ve Švýcarsku. Nemoci podlehl 29. listopadu ve věku 58 let. O rok později zorganizoval syn Dhani s pomocí Claptona *Koncert pro George* v londýnské Royal Albert Hall. Vystoupili na něm Georgovi nejbližší přátelé a kolegové z hudební branže. V roce 2002 vyšlo posmrtně poslední Harrisonovo album s názvem *Brainwashed*.⁴³

1.2.5 Ringo Starr

Ringo Starr, oficiálním jménem Richard Starkey, se narodil 7. července 1940 Elsie a Richardovi Starkeyovým. O tři roky později se rodiče rozvedli. Když bylo Richiemu, jak mu rodina přezdívala, šest let, byl hospitalizován v nemocnici, kde zjistili protržení slepého střeva a zanícení pobřišnice. Podstoupil několik operací a dva měsíce zůstal v umělém spánku. Ve třinácti letech dostal chronický zánět pohrudnice a strávil další dva roky v nemocnici.

V roce 1957 se svými kamarády z práce založili skiffleovou skupinu *Eddie Clayton Skiffle Group*. Od svého nevlastního otce Harryho dostal první bicí soupravu z druhé ruky. Časem vystřídal hned několik místních kapel, až se nakonec připojil ke kapele *Al Caldwell's Texans*, jež později změnila jméno na *Rory Storm & The Hurricanes*. Právě Storm přesvědčil Richieho k přejmenování se na Ringo Starra. Z kapely se stala jedna z nejoblíbenějších v celém Liverpoolu a na konci roku 1960 se dostali do Hamburku, kde koncertovali spolu s Beatles. Obě skupiny spolu spolupracovaly a vytvořili i několik společných nahrávek. O dva roky později, v srpnu 1962 mu bylo nabídnuto místo bubeníka právě v Beatles.⁴⁴

⁴¹HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

⁴²*George Harrison: Living in the Material World* [dokumentární film]; USA, 2011

⁴³HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

⁴⁴MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987; HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

I přesto, že se jako bubeník ke zpěvu ani psaní textů moc nedostal, měl příležitost zazpívat si na každém koncertě a vydaném albu jednu píseň. Pro Beatles napsal dvě skladby, *Don't Pass Me By* na tzv. bílém albu a *Octopuses's Garden* na posledním albu, *Abbey Road*. Na začátku roku 1965 se oženil s dlouholetou přítelkyní Maureen Coxovou, se kterou měl tři děti, Zaka, Jasona a Lee. Po deseti letech se spolu rozvedli a o několik let později vstoupil do manželství s herečkou Barbarou Bachovou.

Mimo skvělého bubnování byl Ringo i slibným hercem. Objevil se tak ve více jak desítkách filmů, zejména po skončení kariéry Beatles. Vydal několik sólových alb, ta ale nebyla tak úspěšná jako ta ostatních bývalých členů Beatles. Věnoval se také dabingu, pro první řadu dětského televizního seriálu *Thomas The Tank Engine* (Lokomotiva Tomáš) namluvil všechny postavičky. Během 80. let propadl nadměrnému pití alkoholu. To v roce 1988 vyústilo v několikátýdenní pobyt v protialkoholní léčebně spolu s manželkou Barbarou. Rok na to vytvořil skupinu *Ringo Starr & His All-Starr Band*, se kterou vyrazil na veleúspěšné turné po Americe a Japonsku. S kapelou, která tvoří Starrovi doprovod, a která jednou za čas změni sestavu, dále nahrává a koncertuje.⁴⁵ Prozatím poslední album vydal na podzim 2019 s názvem *What's My Name*. Mimo jiné obsahuje píseň, jejímž autorem byl Lennon, je doprovázena McCartneyho zpěvem a hrou na basovou kytaru a nahrávkami smyčců z jedné z písní již zesnulého Harrisona.⁴⁶ Od března 2018 smí používat titul Sir, kdy byl pasován princem Williamem na rytíře.⁴⁷

⁴⁵HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

⁴⁶STARR, Ringo. Interview. In: Ringo Starr on his new album "What's My Name"[online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=6Lv7Bqu56L4>

⁴⁷RINGOSTARRMUSIC. [Another busy day for Sir...][online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/ringostarrmusic/status/976089488882532352>

1.3 Beatles v umění

Beatles nepatřili pouze do světa hudby, přirozeně byli součástí také vizuálního umění, zejména fotografie. Ta jim pomáhala především v propagaci, ať už se jednalo o plakáty či podklady pro obaly nových desek. Kromě fotografie se objevili také ve filmu, hraném i animovaném, nebo v malířství či sochařství. Mimo to se i samotní Beatles angažovali v umělecké tvorbě.

1.3.1 Fotografie

Nejvíce je život kapely zaznamenáván na fotografiích. V začátcích ji nejvíce fotografovali blízcí přátelé nebo členové rodiny. Později, když se Beatles začali prosazovat na hudební scéně, odstartovala éra spoluprací s profesionálními fotografy. Vznikala organizovaná focení zejména pro propagaci skupiny a fotografie pro hudební alba. V pozdních letech, kdy kapela přestala vystupovat na veřejnosti a stáhla se do ústraní, zaznamenávali život členů opět pouze lidé z jejich nejbližšího okolí. Jedinou výjimkou se stala pouze propagační focení při příležitosti vydání nového alba.

1.3.1.1 Raná léta

Na cestě do Hamburku se k Beatles přidalo i několik Lennonových přátel z umělecké školy. V Německu celou anglickou skupinu „adoptovali“ místní studenti uměleckých škol. Mezi nimi byla i dvojice, která se se skupinkou z Liverpoolu spojila a spolupracovali spolu i v pozdějších letech. Těmi byli hudebník a umělec Klaus Voormann a jeho přítelkyně Astrid Kirchhnerová, studentka fotografie.⁴⁸ Právě Astrid měla velký vliv na vzhled Beatles, právě ona je odpovědná za jejich legendární účesy. Také je neustále fotografovala, díky čemuž vzniklo velké množství černobílých fotografií, které se staly začátkem rozvoje jejich specifické image. Jak popularita Beatles rostla, minimálně v domácím měřítku, stávaly se její fotografie oblíbeným materiálem pro plakáty nebo programy. Autorem prvních portrétů skupiny s bočním světlem byla taktéž Astrid Kirchherr.⁴⁹ Inspirovala se prací amerického fotografa Richarda Avedona, který v pozdější době s Beatles také spolupracoval.⁵⁰

⁴⁸George Harrison: *Living in the Material World* [dokumentární film]; USA, 2011

⁴⁹EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁵⁰HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

Obr. 7 – Astrid Kirchherr, *George a John*, 1962

Kromě Astrid byl věrným fotografem Beatles také Paulův mladší bratr Mike McCartney. Právě proto, že se nejednalo o nikoho z cizího, vzniklo mnoho momentů z domácího prostředí či ve velmi uvolněné náladě. Mikovi se tak podařilo zachytit i okamžiky, kdy se v obývacím pokoji u McCartneyů rodilo legendární duo Lennon – McCartney.⁵¹

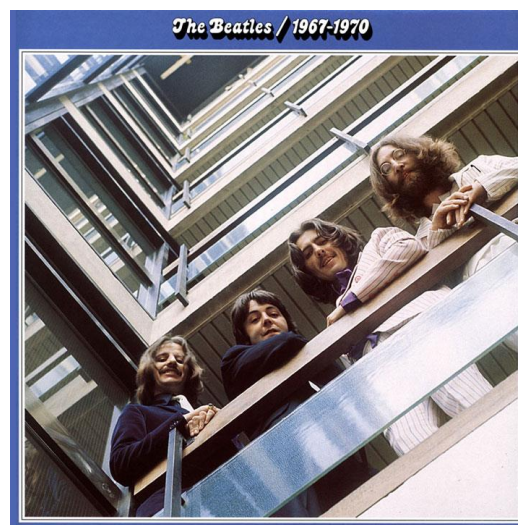

Obr. 8 – Mike McCartney, *Paul a John píšící „I Saw Her Standing There“*, 1962

⁵¹EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

Když se Beatles dostali pod křídla manažera Briana Epstein, stále ještě v sestavě s bubeníkem Petem Bestem, získávali čím dál více na popularitě. Z toho důvodu bylo zapotřebí formálně plánovaných focení. Těch se v největším měřítku zúčastnil fotograf Les Chadwick, který s kapelou pracoval i po příchodu Ringo Starra. Většinu jeho prací tvořily snímky z koncertů a tzv. „bombsite“ fotografie – fotografie pořízené na polorozpadlých místech. Skupina tak pózovala u vyhořelého auta či zbořených domů.⁵²

Zanedlouho po vytvoření nejslavnější sestavy Beatles se stal dvorním fotografem Dezo Hoffmann. Ten se ke kapele dostal skrze focení pro týdeník *Record Mirror*, čímž vznikla čtyřletá vzájemná spolupráce. Dezo Hoffmann se narodil v Československu, nějaký čas pracoval v pražském filmovém studiu, poté odcestoval do Paříže a během druhé světové války se přestěhoval do Anglie, kde se dostal do redakce *Record Mirror*. Právě Hoffmann byl autorem hned několika přebalů vydaných EP. Autorem fotografie na prvním vydaném albu, *Please, Please Me*, byl ale Angus McBean. Ten se s Beatles znovu spojil na konci 60. let, kdy na Lennonovu žádost vytvořili fotografii na stejném místě.⁵³ Výsledek se poté objevil na kompilačním albu *The Beatles 1967 – 1970*, známém jako *The Blue Album* (Modré album) z roku 1973.⁵⁴

Obr. 9 – Angus McBean, fotografie na albu *Please Please Me*, 1963

Obr. 10 – Angus McBean, fotografie na albu *The Beatles 1967 – 1970*, 1969

⁵²EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁵³EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁵⁴The Beatles 1967-1970 [online]. [cit. 2020-04-06].

Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/album/beatles-1967-1970>

1.3.1.2 Robert Freeman

Dalším fotografem dlouhodobě spolupracujícím s Beatles byl Robert Freeman. Jeho rané snímky byly specifické svou zrnitostí a po vzoru Astrid Kirchherr pracoval s bočním světlem. Jeden z jeho snímků byl použit pro přebal druhého alba Beatles s názvem *With The Beatles*. Právě tato fotografie se stala součástí ikonografie Beatles, kdy se objevila oficiálně i neoficiálně na spoustě suvenýrů spojených s liverpoolskou čtyřkou. Freeman byl také autorem přebalů Johnových knih, *In His Own Write* (Písání) z roku 1964 a *A Spaniard in the Works* (Španěl na vesnici) vydané o rok později. Nevěnoval se pouze černobílé fotografii. Jeden z jeho barevných snímků se stal součástí alba *Beatles for Sale*. Beatles doprovázel také při filmování jejich druhého filmu *Help!*.⁵⁵

Obr. 11 – Robert Freeman, fotografie pro album *With The Beatles*, 1963

⁵⁵EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

1.3.1.3 Album Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band

V červnu 1967 vyšlo snad nejvýznamnější album v historii populární hudby. Neslo název *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* (Kapela Klubu osamělých srdcí Seržanta Pepře). Kromě svého obsahu bylo neméně zajímavé také svým vzhledem. Jeho obal se stal nejslavnějším a nejnapodobovanějším na světě.⁵⁶

Hlavní ideou bylo tablo, kde by se objevili různorodí hrdinové a kulturní mentoři, přičemž v centru by stáli Beatles jakožto zbrusu nová Kapela seržanta Pepře. Autorem celého díla byl Peter Blake a jeho manželka Jann Haworth. Blake kromě přebalu alba vytvořil i několik obrazů a sítotisků s tematikou Beatles. Blake skupinu požádal, aby každý napsal seznam osob, které by chtěl mít na přebalu. Johnův a Paulův seznam byl vyčerpávající, George zahrnul jím oblíbené indické guru a Ringo snad žádný seznam ani neodevzdal.⁵⁷ Celkem se na obalu objevilo 58 různých osob, mezi nimi např. Marilyn Monroe, umělec Aubrey Bearsley, autor *Alenky v říši divů* Lewis Carroll, Edgar Allan Poe, Karl Marx, Bob Dylan nebo Stuart Sutcliffe⁵⁸, pátý člen původní sestavy Beatles, který zemřel v roce 1962 na krvácení do mozku.⁵⁹ Mezi navrhované zařadil John i Adolfa Hitlera nebo Ježíše, nicméně to neprošlo kvůli obavám z negativních reakcí. Mezi dalšími osobnostmi, které se nestaly součástí, byli Mahátma Gándhí, Friedrich Nietzsche nebo René Magritte. Naopak se na obalu objevila i spousta tváří, které neměli s Beatles nic společného.⁶⁰

I přesto, že výsledek vypadá jako koláž, jedná se o naaranžovanou ateliérovou fotografii Michaela Coopera. Celkem bylo použito přes padesát fotografií v životní velikosti a hned několik voskových figurín včetně Beatles z roku 1963 zapůjčených muzeem Madame Tussauds. V centru záběru stojí liverpoolská čtyřka v barevných saténových kostýmech seržantských uniforem od tvůrce divadelních kostýmů Maurice Burmana. John drží lesní roh, Ringo trubku, Paul anglický roh a George pikolu. Před nimi stojí buben s pravděpodobně nejznámějším designem vůbec. Podobu tohoto bubnu má na svědomí malíř Joe Ephgrave,

⁵⁶HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

⁵⁷HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

⁵⁸DRAPER, J.: *Who's Who On The Beatles' 'Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band' Album Cover*. [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.udiscovermusic.com/stories/whos-who-on-the-beatles-sgt-peppers-lonely-hearts-club-band-album-cover/>

⁵⁹MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987

⁶⁰HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006; EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

který jej zpracoval podle návrhů Petera Blakea a samotných Beatles. Celkem vznikly dvě verze, tu alternativní vlastní Paul.

Celý koncept obalu alba byl aranžován jako ornamentální zahrada. V dolní části můžeme vidět květinový záhon ve tvaru nápisu Beatles, květiny ve tvaru kytary nebo řadu pepřovníků, které byly nesprávně zaměňovány za sazeničky marihuany. Mimo to je tam i malá přenosná televize, kamenné sochy, které přinesli Beatles ze svých zahrad, figurka zahradního trpaslíka nebo Sněhurky, hadrová panenka Shirley Temple, tuba, trofej, panenka ve svetříku s nápisem „Welcome The Rolling Stones“ (Vítáme Rolling Stones), mexický strom života, panenka indické bohyně Lakshmi, figurka symbolizující štěstí Fukusuke a vodní dýmka.⁶¹

Obal alba byl speciální také tím, že se jednalo o první rozkládající obal v historii, kde byly navíc uvedeny všechny texty písní. Kromě toho byly na zadní straně také „vystříhovánky“ ve tvaru kníru, frček, odznaků a pohlednice Seržanta Pepře.⁶²

Obr. 12 – Michael Cooper, fotografie pro album *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, 1967

⁶¹EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁶²HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

1.3.1.4 Pozdější léta

V pozdějších letech se spolu Beatles scházeli stále méně a méně, proto fotografie z této doby pochází většinou z předem domluvených focení s profesionálními fotografy. Jedno takové, známé pod názvem *The Mad Day Out* (Bláznivý den venku), se uskutečnilo v létě 1968. Fotograf Donald McCullin byl požádán, aby celý den fotografoval Beatles na různých lokacích po celém Londýně. Vzniklo mnoho povedených snímků, jeden z nich byl později použit jako předloha k bronzovému sousoší.⁶³ Každodenní život kapely zaznamenávala Paulova přítelkyně a později manželka, Linda. Už před seznámením s McCartneym pracovala jako fotografka rockových kapel v New Yorku. Některé její fotografie vyšly také v knižní podobě.⁶⁴

Obr. 13 – Don McCullin, Beatles během focení *Mad Day Out*, 1968

Posledním zásadním bodem ve fotografii dokumentující Beatles je slavný snímek použitý pro obal alba *Abbey Road*, kde čtveřice kráčí v řadě za sebou přes přechod ke stejnojmennému nahrávacímu studiu. Prvotní nápad na záběr se zrodil v hlavě McCartneyho, nicméně výsledná verze byla všeobecnou shodou. Snímek, jehož autorem je

⁶³The Mad Day Out Photo Session. [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/photo-album/mad-day-out-photo-session>

⁶⁴EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

Iain Macmillan, byl pořízen v srpnu 1969.⁶⁵ Fotografie se stala zajímavou zejména díky konspirační teorii zvané *Paul Is Dead* (Paul je mrtev), která tvrdila, že Paul McCartney zemřel v roce 1966 při autonehodě a byl nahrazen dvojníkem. Podle zastánců této teorie obsahoval snímek řadu vodítek, která měla smrt potvrzovat.⁶⁶

Obr. 14 – Iain Macmillan, fotografie pro album *Abbey Road*, 1969

1.3.2 Malba, kresba, ilustrace

Beatles se stali miláčky celého Spojeného Království a později i světa. Jejich dopad na vizuální umění byl především na fotografii, nicméně malované obrazy na sebe nenechaly dlouho čekat. První malby se zobrazením Beatles vznikly pod rukama liverpoolských malířů, Adriana Henriho a Sama Walshe, jejichž styly reflektovaly odlišné proudy pop-artového hnutí.⁶⁷

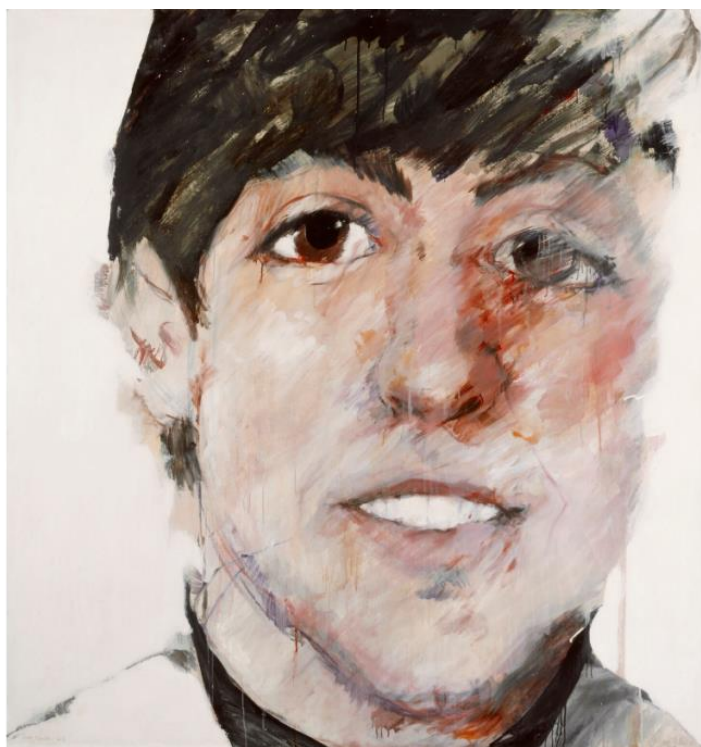
⁶⁵EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁶⁶SHEFFIELD, R.: 'Paul Is Dead': *The Bizarre Story of Music's Most Notorious Conspiracy Theory* [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-features/paul-mccartney-is-dead-conspiracy-897189/>

⁶⁷EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

Tvorba Adriana Henriho byla z velké části ovlivněna americkými pop-artisty, zejména Jasperem Johnsem a Robertem Rauschnebergem. Jeho významnou prací byla parafráze obrazu *Příchod Krista do Bruselu* od Jamese Ensora s názvem *Příchod Krista do Liverpoolu*. Na obraze zobrazil místní významné osobnosti, malíře, básníky a v neposlední řadě také hudebníky, kde Beatles nemohli chybět. Henri byl zejména básníkem, a tak se jména členů kapely objevily i v několika jeho básních.⁶⁸

Druhým z liverpoolských umělců ztvárňujících Beatles byl Sam Walsh, jehož tvorba podléhala vlivu Larryho Riverse a Francise Bacona. V názvu jeho díla *Mike's Brother* (Mikův bratr), kde zobrazoval Paula, poukazoval na skutečnost, kdy se Beatles v době rostoucí popularity postupně vzdalovali svému rodnému městu a jeho obyvatelům. Walsh to vysvětlil tak, že se znal právě s Mikem, s Paulem už nikoliv.⁶⁹

Obr. 15 – Sam Walsh, *Mike's Brother*, 1964

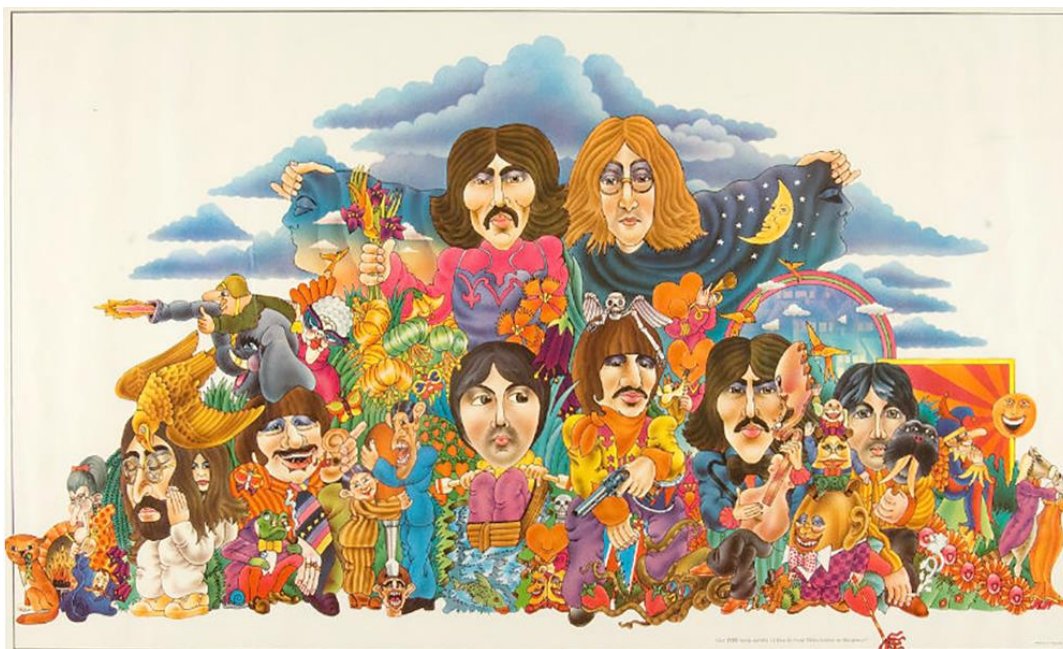
V roce 1967 vytvořil John Bratby dvojici portrétů, kdy mu Paul seděl modelem. Vznikly tak první individuální portréty od doby, kdy Paula namaloval v roce 1963 Sam Walsh. Bratby

⁶⁸ EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁶⁹ EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

vytvořil portréty celkem tři, jeden z nich se bohužel ztratil.⁷⁰ McCartney seděl modelem ještě jednou, a to v roce 1983, malíři Humphreyi Oceanu pro londýnskou Národní portrétní galerii.⁷¹

Beatles se také dočkali ilustrovaných verzí jejich písní. Nejvíce jich vytvořil Alan Aldridge, který je později vydal také v knize *Illustrated Beatles* (Ilustrovaní Beatles). Jedná se o sbírku ilustrací a fotografií různých autorů. Dle slov Aldridge se snažil vytvořit knihu, „*kteřá by pro oči a představitivost byla tak zábavná, jako je gramofonové album skupiny Beatles pro posluchače.*“⁷² Kromě výtvarného pojetí textů kniha obsahuje i tzv. fan-arty, skupinu Beatles zachycenou fanoušky.⁷³ Algridge pracoval pro jako nezávislý umělec pro několik redakcí, tvořil obálky pro časopisy nebo knížky, plakáty a mj. je autorem slavného loga *Hard Rock Café*. Spolupracoval také s jinými kapelami, např. *Rolling Stones* nebo *The Who*.⁷⁴

Obr. 16 – Alan Aldridge, *The Beatles*, 1969

⁷⁰BASSETT, Jordan. Two Unseen Paintings Of Paul McCartney Have Been Uncovered - But A Third Is Still Missing. [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.nme.com/blogs/nme-blogs/these-unseen-paintings-of-paul-mccartney-have-been-uncovered-but-one-is-still-missing-11474>

⁷¹Paul McCartney. *National Portrait Gallery* [online]. [cit. 2020-04-19]. Dostupné z: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw07631/Paul-McCartney>

⁷²ALDRIDGE, A.: *The Beatles v písních a obrazech*. Praha 1969, str. 9

⁷³ALDRIDGE, A.: *The Beatles v písních a obrazech*. Praha 1969

⁷⁴KNUDDE, K.: Alan Aldridge [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: https://www.lambiek.net/artists/a/aldridge_alan.html

Většina výtvarných děl vznikla, nebo byla vydána, až po rozpadu Beatles. Cílem bylo vzdát poctu slavné liverpoolské čtyřce nebo jako vzpomínka na 60. léta. V roce 1978 vyšla kniha Cynthii Lennon, první manželce Lennona. Jednalo se o první knihu, jejímž autorem byl někdo, kdo se samotnými Beatles strávil mnoho času a patřil do nejužšího okruhu rodiny a přátel. Kromě historek a příběhů byla kniha plná inkoustových kresbiček a malůvek, které zaznamenávaly všelijaké situace nejen ze soukromí Beatles, ať už se jednalo o koncert v klubu Cavern, setkání s Maharišim nebo útěk Lennonových z hotelu. Cynthia se s Johnem seznámila na umělecké škole, a protože se umění věnovala i nadále, vzniklo později ještě několik obrazů s tematikou Beatles.⁷⁵

Obr. 17 – Cynthia Lennon, *Brian Is Dead, Long Live Brian* (*Brian je mrtev, ať žije Brian*), 1967

Mnoho výtvarných prací s tematikou Beatles vzniklo také jako obálky pro knihy, sborníky nebo neoficiální alba kompilující jejich hudbu. Jedním z umělců, kteří pracovali právě na obálkách knih, je James Marsh. Jeho ilustrace jsou specifické tím, že do celku doplňuje drobný hmyz. Pro knihu nakladatelství *Shout* vytvořil Beatles v notoricky známých barevných seržantských uniformách stojících na poli s obrovskými jahodami, což odkazovalo na píseň *Strawberry Fields Forever* (Jahodová pole navždy). V pozdějších letech vytvořil ještě několik ilustrací Johna Lennona. Autorem obalu kompilačního alba *The Beatles Ballads*

⁷⁵EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

z roku 1980 je John Patrick Byrne. Vytvořil jej už v roce 1968 jako jeden z návrhů pro tzv. Bílé album a inspiroval se naivním stylem Henriho Rousseau.⁷⁶

Po smrti Lennona v roce 1980 dominovaly v obrazech spojených s Beatles hlavně jeho portréty. Spíše než zakázky tak vznikala spontánní gesta k uctění památky slavného hudebníka. Mnoho umělců, ať už profesionálních či amatérských, známou tvář kombinovala s myšlenkou míru a lásky, hodnotami, za které Lennon bojoval nejvíce.

Malíři, kteří s tematikou Beatles pracovali poměrně často, byli Maurice Cockrill a David Oxtoby. Práce Maurice Cockrilla byly založeny především na zakázkách. V obrazech pracoval s fotografiemi Dona McCullina pořízených během focení *Mad Day Out* a odkazy na různé části textů písní. Vznikly tak dva známé obrazy, *Penny Lane* a *Strawberry Fields*. Oxtoby pracoval do roku 1984 pouze s portréty jednotlivců, zejména Johna Lennona a Paula McCartneyho. Už od mládí se inspiroval oblíbenými umělci z hudební scény, mezi které později patřila i tato dvojice. Beatles jako celek vytvořil v pozdějších letech hned v několika barevných variacích. Dramatický portrét *English Rock* zobrazující Lennona po jeho smrti přemaloval do pokojnější verze.⁷⁷

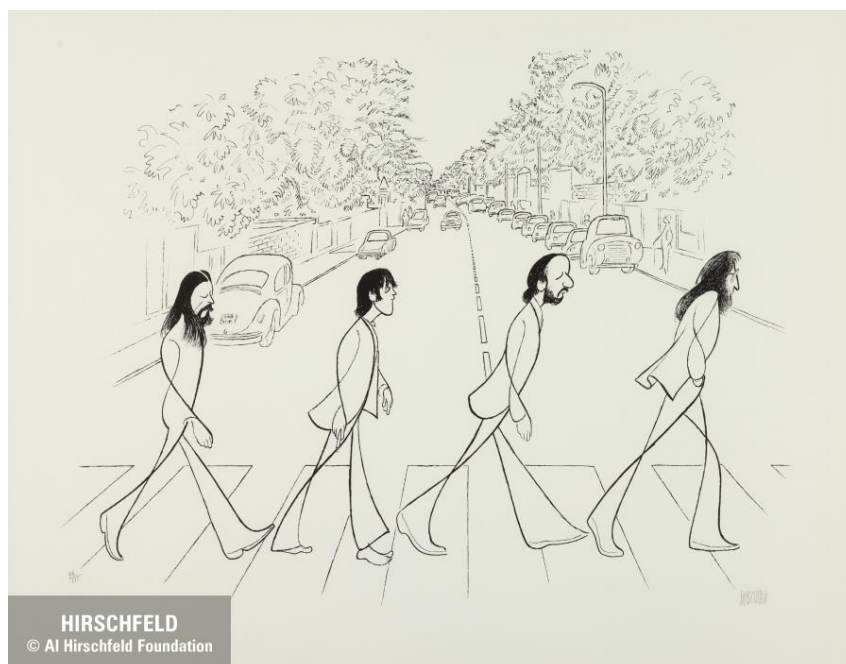
Tváře Beatles se stali oblíbeným předmětem práce tvůrců karikatur. Nejčastěji je v takovém stylu kreslil americký karikaturista Al Hirschfeld. Kromě kreseb celé skupiny se zaměřoval i na jednotlivce. Jeho styl je typický použitím jednoduché linie, na které staví celou postavu či portrét.⁷⁸ Beatles dále vtipně zvěčnil Jimmy Thompson nebo Gerald Scarfe, který kromě kresby vytvořil i sochy. Skupinu vtipně využil i malíř Max Ernst, vytvořil surrealistický obrázek „Brouků“ jakožto skupinu čtyř doslovných brouků, jejichž těla jsou zkonstruována jako perkusivní hudební nástroje.⁷⁹

⁷⁶EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁷⁷EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

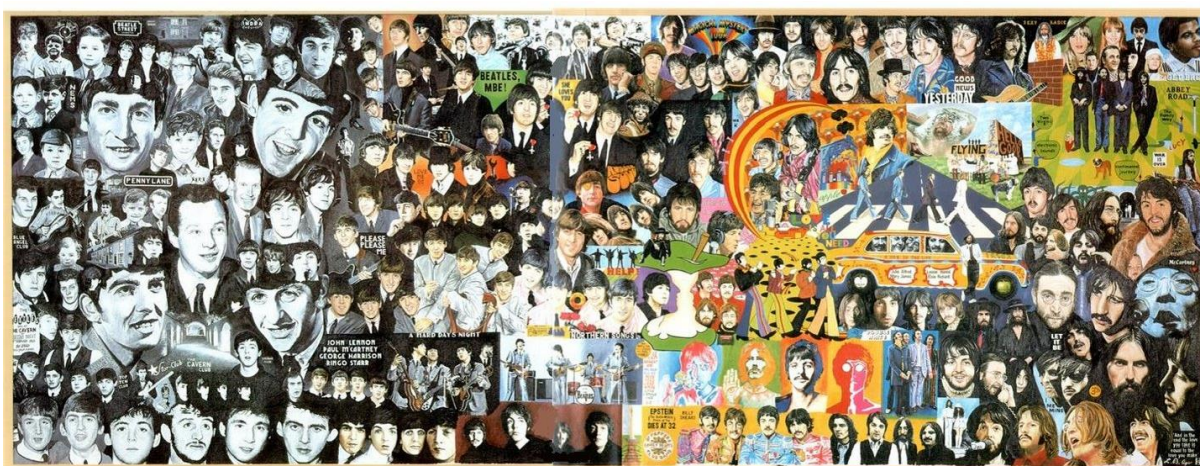
⁷⁸Bio: Al Hirschfeld. [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <http://www.alhirschfeldfoundation.org/bio>

⁷⁹EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

Obr. 18 – Al Hirschfeld, *Beatles – Abbey Road*, nedatováno

Snad nejnáročnější umělecké dílo zaznamenávající život Beatles vytvořil Barry Agar. Jedná se o téměř dva a půl metru široké plátno zobrazující Beatles v každé fázi jejich kariéry. Celá malba je koncipována jako koláž a vznikala přes dva roky. Jednotlivé prvky jsou seřazeny chronologicky, od černobílých vzpomínek na Hamburk a Liverpool přes éru Beatlemánie a psychedelie po finále spojené s *Abbey Road* a *Let It Be*. Celek symbolizující Beatles, kteří vpadli do života spoustě lidí, nese název *The Trojan Horse* (Trojský kůň).

Obr. 19 – Barry Agar, *The Trojan Horse*, 1982 - 1983

S malbou jevíci se jako koláž pracoval i Klaus Voormann, dlouholetý přítel kapely, se kterou se seznámil při její první návštěvě v Hamburku. Fotorealistickou malbu

připomínající koláž vytvořil v roce 1995 s pomocí přítele, malíře Alfonse Kiefera. Její části se postupně objevily na sérii tří kompilačních alb *Anthology*. Celek se skládá z útržků fotografií a obalů alb Beatles a obsahuje i několik zajímavých detailů.⁸⁰ V jedné části je použita fotografie, na které je ještě původní sestava Beatles s bubeníkem Petem Bestem. Jeho hlava je však utržena a fotografie je naaranžována tak, že se na místě po Bestově hlavě objevuje hlava Ringo Starra. Právě útržek hlavy použil Pete Best na obalu svého alba *Haymans Green* z roku 2008.⁸¹ Dalším detailem je autoportrét Alfonse Kiefera objevujícím se na útržku obalu alba *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, kdy se přimaloval za Lennona místo původního Oscara Wildea.⁸² Ani Klaus Voormann v obraze nemohl chybět. Ten svůj aktuální autoportrét vyměnil za původní, který nepozorovaně přidal do koláže k albu *Revolver* už v roce 1966.⁸³

V druhé polovině 90. let namaloval kromě obrazu pro *Anthology* i sérii fotorealistických olejových maleb vycházejících ze vzpomínek na Hamburk, kde spolu s Beatles trávil spoustu času. Společně s Astrid Kirchherr vydali dvoudílnou knihu *Hamburg Days* (Dny v Hamburku), která obsahuje velké množství fotografií od Astrid a plno skic, pastelových kreseb a akvarelových maleb Klause. Druhý díl obsahuje cyklus velice povedených olejů založených na vlastních vzpomínkách. Pomocí fotografií věrně zrekonstruoval scény, kterým přidal osobní nádech tehdejších časů.⁸⁴

⁸⁰Illustrated Psychedelia: Klaus Voormann & The Beatles' Revolver. [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://illustrationchronicles.com/illustrated-psychedelia-klaus-voormann-the-beatles-revolver>

⁸¹ROSSELL II, R.: The Beatles Anthology 1 Album Cover Cropped Out Original Drummer Pete Best. [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <http://www.feelnumb.com/2011/04/08/the-beatles-anthology-1-album-cover-cropped-out-original-drummer-pete-best/>

⁸²Biography. *Alfons Kiefer* [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.alfons-kiefer.de/?go=biography>

⁸³Illustrated Psychedelia: Klaus Voormann & The Beatles' Revolver. [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://illustrationchronicles.com/illustrated-psychedelia-klaus-voormann-the-beatles-revolver>

⁸⁴Hamburg Days: Astrid Kirchherr, Klaus Voormann. [online]. [cit. 2020-04-26].

Dostupné z: <https://www.genesis-publications.com/book/0904351734/hamburg-days-kirchherr-voormann>

Obr. 20 – Klaus Voormann, *Daybreak at the Top Ten Club*, 1996

1.3.3 Socha

Poslední umělecká pocta Beatles, jakožto čistě britskému, nebo minimálně evropskému, fenoménu před cestou do Ameriky, se dostala v podobě bronzových soch. Beatles seděli modelem sochaři, poprvé a také naposled v jejich kariéře, na začátku roku 1964. Výsledkem britského sochaře Davida Wynne byly čtyři bronzové hlavy a čtveřice menších figurek jednotlivých členů hrající na nástroje. Sezení přitom probíhalo v Paříži, kde hrála kapela v během týdne v *Olympia Concert Hall*.⁸⁵

V roce 1967 byl britský ilustrátor a významný karikaturista Gerald Scarfe osloven časopisem *Time*, zdali by nevytvořil postavy Beatles, které se poté objeví na titulní straně. Scarfe Beatles kreslil již během natáčení filmu *Help!*⁸⁶, a tak na základě svých protáhlých perokreseb vyrobil čtyři figury v životní velikosti ze sklolaminátu a papírmaše.⁸⁷

⁸⁵EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁸⁶EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

⁸⁷SCARFE, Gerald. The Beatles [socha]. 1967. [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: https://npg.si.edu/object/npg_NPG.78.TC850

Obr. 21 – David Wynne, *The Beatles*, 1964

Nejvíce soch zobrazujících Beatles vzniklo až po rozpadu kapely, ve většině případů jako vzpomínka na slavnou čtyřku. Tou první byla socha od Arthura Dooleye vytvořená v roce 1974. Nese název *The Four Lads who Shook the World* (Čtyři kluci, kteří zatřáslí světem) a zobrazuje panenku Marii, symbolizující Liverpool jako rodné město Beatles, jak drží v rukou čtyři miminka představující členy kapely. Po Lennonově smrti bylo jedno miminko odebráno a nahrazeno andílkem s nápisem *Lennon Lives* (Lennon žije) a veršem z jeho písně *Imagine*.⁸⁸

Právě v Liverpoolu je soch zobrazujících Beatles nejvíce. Hned naproti zmíněné panence Marii stojí bronzová figura Johna Lennona od Davida Webstera z roku 1997. Ten Lennona zpodobnil jako mladíka z kraje 60. let, jak postává před novým klubem The Cavern, tam, kde stál klub původní.⁸⁹ Webster je také autorem figur členů Beatles na fasádě liverpoolského hotelu *Hard Day's Night*. V roce 2017 vytvořil pro výstavu a film *Looking for Lennon* (Hledání Lennona) osm soch zobrazujících Lennonův život.⁹⁰ Zřejmě nejznámější a nejpovedenější sousoší vzpomínající Beatles je od sochaře Andrewa Edwardse. Bronzové

⁸⁸Photo Friday: Four Lads Who Shook the World. [online]. [cit. 2020-04-03].

Dostupné z: <https://ljmullibrary.wordpress.com/2014/08/15/photo-friday-four-lads-who-shook-the-world/>

⁸⁹Liverpoolguide. Looks familiar. [online]. [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: https://www.tripadvisor.cz/ShowUserReviews-g186337-d15143931-r652773920-John_Lennon_Statue-Liverpool_Merseyside_England.html

⁹⁰Looking for Lennon: Reflections of Merseyside. [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.viewtwogallery.co.uk/copy-of-current-exhibition>

sousoší inspirováno fotografií z roku 1963 bylo odkryto roku 2015 a stojí na nábřeží *Pier Head* řeky Mersey.⁹¹ Dalším dílem Edwardse je bronzové sousoší *Coming Apart* (Rozpadající se) z roku 2018, sochařská reprodukce fotografie od Toma Murraye, v rámci výročí celodenního focení *Mad Day Out*.⁹² Po Johnu Lennonovi bylo pojmenováno i letiště v Liverpoolu. V jedné z hal stojí od roku 2002 jeho socha z bronzu. Autorem je místní sochař Tom Murphy, který pracoval i na bronzovém sousoší celé skupiny.⁹³ V roce 2010 byl v liverpoolském parku Chavasse odkryt pomník ze skla a kovu s názvem *The John Lennon Peace Monument*. Je inspirován jak skupinou Beatles, tak symboly míru – znakem míru, holubičkami či bílým pírkem, symbolizující Lennonovo poselství světového míru. V Liverpoolu je také k vidění socha, která nezobrazuje samotnou skupinu, ale hlavní hrdinku jedné z jejich známých písní, *Eleanor Rigby*. Ženu z bronzu sedící na lavičce vytvořil hudebník a umělec Tommy Steele v roce 1981.⁹⁴

Obr. 22 – Andrew Murphy, sousoší *The Beatles* v Pier Head, Liverpool, 2015

Sochy zobrazující Beatles se nenachází pouze v jejich rodném městě. V roce 2007 se bronzová skupina britských hudebníků objevila i v Almaty v Kazachstánu. Hravý a mladistvý

⁹¹The Beatles: Liverpool unveils new Fab Four statue. [online]. [cit. 2020-04-04].

Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-england-merseyside-35007964>

⁹²Beatles Mad Day Out London sculpture pitch film. [online]. [cit. 2020-04-03].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QRiXUKJCKRM>. Kanál uživatele Simon Weitzman

⁹³Tom Murphy - Liverpool Sculptor - Liverpool Sculptures [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://liverpoolsculptures.co.uk/>

⁹⁴PAGET, A.: Explore The Beatles-themed statues and monuments around Liverpool. [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.liverpoolecho.co.uk/news/liverpool-news/explore-beatles-themed-statues-monuments-10551986>

vzhled jim vtiskl místní umělec Eduard Kazaryan.⁹⁵ Přibližně jedenáct metrů vysoké stylizované sochy liverpoolské čtyřky stojí také v texaském Houstonu. V roce 2017 je vytvořil David Adickes.⁹⁶ Ve stejném roce vzniklo také bronzové sousoší na motivy slavné fotografie pro album *Abbey Road*. Autorem je Anton Gnedykh a dílo se nachází v univerzitním kampusu Tomské státní univerzity v Rusku. Figury vypadají, jako kdyby měly namířeno přímo do hlavní budovy univerzity.⁹⁷

1.3.4 Film

Beatles podepsali se společností United Artists smlouvu celkem na tři filmové snímky. První dva byly natočeny pod taktovkou režiséra Richarda Lestera, vytvořit třetí projekt bylo poměrně náročné. Nakonec vznikl na sklonku 60. let a místo snímku s psaným scénářem se jednalo spíše o dokument o nahrávání alba *Let It Be*.⁹⁸

V roce 1964, 6. července, si odbyl premiéru první celovečerní film s názvem *A Hard Day's Night* (Perný den) se členy Beatles v hlavní roli. Režisérem byl Richard Lester, scénář napsal Alun Owen ve spolupráci se samotnými členy kapely.⁹⁹ Diváci se tak mohli stát svědky jednoho z náročných dní Beatles během tzv. Beatlemánie, který obsahoval cestu vlakem, čas trávený v hotelu a v televizním studiu. Napůl dokumentární snímek je plný britského humoru, občas až nesrozumitelného dialektu a oblíbených písní, což tvoří v kombinaci s přirozeným charisma liverpoolské čtyřky skvělý celek, který pobaví i v současné době.¹⁰⁰

Další film, tentokrát již barevný, kde se Beatles opět zhostili hlavních rolí, vyšel 29. července 1965 s názvem *Help!* (Pomoc!). Režie se opět ujal Richard Lester, nicméně tentokrát se jednalo o parodii na v tehdejší době oblíbené thrillery s Jamesem Bondem.¹⁰¹ Ringo, vášnivý sběratel prstenů, začal být pronásledován indickým kultem, který měl podle svého náboženství obětovat majitele prstenu s červeným drahokamem, který shodou okolností

⁹⁵INSCOE, M.: Beatles Monuments in Unexpected Places. [online]. [cit. 2020-04-04].

Dostupné z: <https://www.atlasobscura.com/articles/beatles-monuments-in-unexpected-places>

⁹⁶HOFFMAN, K.: Beatles statues are tons of fun except for one troubling thing. [online]. [cit. 2020-04-04].

Dostupné z: <https://houston.culturemap.com/news/city-life/10-09-17-beatles-statues-by-david-adickes-stunning-but-troubling-in-accuracy/>

⁹⁷Abbey Road' Sculpture Installed On Siberian University Campus. [online]. [cit. 2020-04-04].

Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/tomsk-university-abbey-road-sculpture/28571102.html>

⁹⁸HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

⁹⁹HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

¹⁰⁰*Perný den* [film]. UK, 1964

¹⁰¹HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

získal právě Ringo. Nebezpečný kult jej a jeho přátele z kapely začal pronásledovat a Beatles se tak objevili v poměrně exotických destinacích, v Alpách a na Bahamách. Ringo se prstenu nakonec dokázal zbavit a liverpoolská čtyřka byla zachráněna. Film je stejně jako první filmový počín provázán hudebními čísly.¹⁰²

Na rozdíl od prvního filmu, kdy byli všichni natáčením nadšeni, tento vznikl bez většího zájmu. Film se natáčel v době, kdy už byla skupina unavená věčným cestováním a faktem, že se z nich místo vážených hudebníků stávaly figurky v cirkusu.¹⁰³ Kvůli narůstající frustraci začala kapela experimentovat s lehkými drogami, např. s marihuanou, a jak zmínil Paul McCartney v dokumentu *Eight Day's A Week*: „Popravdě řečeno, většinu toho filmu jsme byli všichni lehce sjetí.“¹⁰⁴ I přesto, že stál film dvakrát tolik peněz než ten první, sklidil ve většině případů kritiku. A ani samotní Beatles nebyli výsledkem příliš nadšení, Lennon jej po několika letech označil jako „brak“.¹⁰⁵

Zanedlouho po smrti manažera Briana Epsteinova se Beatles dali do natáčení vlastního televizního filmu. Hlavním iniciátorem byl Paul, ale režii měli v rukou všichni členové.¹⁰⁶ Role filmového fotografa se zhostil, jak titulky uvádí, samotný Ringo. Vzniklo tak 55 minut plných surrealismu, kde nechyběli trpaslíci, barevné efekty, vycpaná kráva, zvířecí kostýmy, bílé violoncello, funkční klávesy nakreslené křídou na zemi, kostýmy vajec, špagety servírované lopatou, akordeon, dámský striptýz a Beatles v jedné chvíli oblečení jako kouzelníci se špičatými klobouky a o pár záběrů později v bílých smokinách.¹⁰⁷ Film byl odvysílán 26. prosince 1967 v televizi, nicméně až na pár výjimek sklidil negativní kritiku.¹⁰⁸

¹⁰²*Pomoc!* [film]. Režie Richard LESTER. UK, 1965

¹⁰³EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

¹⁰⁴*Beatles: Perná léta [dokumentární film]*. UK/USA, 2016

¹⁰⁵HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

¹⁰⁶HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

¹⁰⁷*Magical Mystery Tour* [televizní film]. UK, 1967

¹⁰⁸HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

Obr. 23 – Ukázka z televizního filmu *Magical Mystical Tour*, 1967

V lednu 1969 vznikl pod režijním dohledem Michaela Lindsay-Hogga dokument *Let It Be* (Nech to být) zaznamenávající Beatles při nahrávání stejnojmenného posledního alba. Film ukazuje Beatles při práci ve studiu bez jakéhokoliv doprovodného komentáře, titulků či rozhovorů. Díky dokumentu se divák stává svědkem vzniku mnoha slavných písní, vtípků i sporů. Ve filmu můžeme také vidět téměř neustálou přítomnost Yoko Ono, která Lennona následovala na každém kroku. Celý dokument je zakončen záznamem posledního veřejného vystoupení Beatles na střeše jejich studia Apple.¹⁰⁹ Film končí slovy Lennona: „*Rád bych vám všem jménem kapely poděkoval, a doufám, že jsme prošli konkurzem!*“¹¹⁰

1.3.5 Animace

V roce 1965, kdy byla Beatlemánie v plném proudu a z Beatles se stala celosvětově familiární značka, v Americe vznikl animovaný seriál založený na životě kapely od studia TVC. Nicméně místo karikatur jednotlivých členů jako takových vznikly spíše nepovedené karikatury oblíbeného konceptu chlapců se stříhem vlasů „podle hrnce“. Kromě toho byly postavičky dabovány americkými herci s nepřiliš adekvátními přízvukem. Beatles se tak bezmocně stávali součástí jedné velké komedie. I přesto, že se jednalo o nevinně vypadající

¹⁰⁹*Let It Be* [dokumentární film]. UK, 1970

¹¹⁰ „*I'd like to say 'Thank You' on behalf of the group and ourselves, and I hope we passed the audition!*“, vlastní překlad, *Let It Be* [dokumentární film]. UK, 1970

kreslenou televizní sérii, byla jedním z mnoha důvodů pro traumatický rozvoj nejen hudby, ale i životního stylu Beatles.¹¹¹

V červenci 1968 vyšel animovaný film *Yellow Submarine* (Žlutá ponorka), který byl založen jak na Beatles samotných a odkazu postav Kapely Seržanta Pepře. Vznikla tak poslední zásadní image liverpoolské skupiny, která byla vytvořena externě bez jejich větší kontroly. Beatles s vytvořením souhlasili, především protože doufali, že by se tento animovaný film mohl považovat za třetí filmový snímek potvrzený smlouvou s United Artists. Společnost to ale odmítla a kapela tak byla nucena točit film třetí, *Let It Be*, aby smlouvu dodrželi.¹¹²

Režii *Yellow Submarine* měl pod palcem kanadský animátor George Dunning, producentem byl Al Brodax. Projekt začal již v roce 1967 a během první poloviny následujícího roku vznikal film pomocí pěti milionů jednotlivých obrázků v londýnském studiu TVC, které byly vytvořeny na základě výtvarných podkladů německého umělce s českými kořeny, Heinze Edelmana. Celý film je zrcadlem vizuálních stylů, které byly velmi oblíbené právě v roce 1968, a podle jedné americké recenze se jedná o „*mix secese a psychedelie, op a pop artu, dada a surrealismu, Hieronyma Bosche a čisté blbosti.*“¹¹³ Ve filmu bylo skvěle využito hned několika technik a stylů, např. koláž fotografií při zobrazení Liverpoolu nebo animace obrazů pomocí rotoskopie. I přes fakt, že se na scénáři kapela nijak výrazně nepodílela¹¹⁴ a animované postavičky nedabovala, dosáhli autoři i tak úspěchu s trefnými a vtipnými poznámkami, jako kdyby je vymysleli sami Beatles. Ti se objevili pouze v krátkém spotu na konci filmu.¹¹⁵

Příběh vypráví o království jménem Pepperland (Pepřenie), kterému vyhlásí Blue Meanies (Modří/Smutní bídáci) válku. Snaží se zemi ovládnout a vše barevné a veselé v ní odbarvit a umlčet. Kapitán Fred se rozhodne požádat Beatles, aby mu ji pomohli zachránit. Žlutou ponorkou se tedy vydají skrz několik moří plných nástrah, roztodivných bytostí a nebezpečí až do Pepperlandu, kde bojují proti armádě nepřátel. Téměř ovládnutou zemi se

¹¹¹EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

¹¹²HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

¹¹³„A mixture of „art nouveau and psychedelia, op and pop, Dada and surrealist, Hieronymous Bosch and just plain bosh.“, vlastní překlad, EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984, str. 84

¹¹⁴HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

¹¹⁵Žlutá ponorka [Yellow Submarine][animovaný film]. UK/USA, 1968

jím pomocí hudby podaří zachránit a díky písni *All You Need Is Love* (Vše, co potřebuješ, je láska) dobro a láska zvítězí.¹¹⁶

Obr. 24 – *Yellow Submarine*, použití koláže, 1968

Obr. 25 – *Yellow Submarine*, použití rotoskopie v kombinaci s malbou rychlými tahy štětcem, 1968

Obr. 26 – *Yellow Submarine*, finální scéna, 1968

¹¹⁶Žlutá ponorka [Yellow Submarine][animovaný film]. UK/USA, 1968

Beatles se také objevili v mnoha moderních animovaných seriálech či filmech, ať už s přímým odkazem na kapelu samotnou, jednotlivé členy, jejich písně, nebo v nejrůznějších parafrázích. Snad nejčastěji se Beatles objevili v americkém seriálu Simpsonovi, kde jim byly věnovány i celé epizody. Například 18. epizoda druhé série se točí okolo Ringo Starra, který kreslenou postavičku sám namluvil.¹¹⁷ V prvním dílu páté série je zase viditelných spousta odkazů k Beatles. Objevuje se zde parafráze na přebal alba *With the Beatles*, hospodu *Cavern*, kde Beatles vystupovali v jejich začátcích, Yoko Ono, píseň *Revolution 9* z tzv. Bílého alba, Lennonovo prohlášení o tom, že jsou Beatles větší jak Ježíš, i na poslední koncert na střeše. V epizodě se navíc objevil i kreslený George Harrison s originálním hlasem.¹¹⁸ Dále se Beatles ukázali např. v animovaných seriálech *Futurama*, *The Flintstones*, *Pinky & The Brain* nebo v dětské pohádce *My Little Pony*.¹¹⁹

1.3.6 Koláž

Koláž se stala oblíbeným prvkem designu alb. První koláž vytvořil z vlastních fotografií Robert Freeman v roce 1964. Objevila se na vnitřní obálce alba *Beatles for Sale* (Beatles na prodej) a kromě fotografií skupiny koláž zahrnovala i fotografie tehdejších nejen Hollywoodských hvězd.¹²⁰ Koláž se v roce 1966 dostala přímo na obal alba. Pro album *Revolver* ji na žádost skupiny vytvořil její starý přítel z Hamburku Klaus Voormann. Jemné lineární perokresby inspirované tvorbou secesního kreslíře Aubreye Beardleyho kreslil popaměti a nakombinoval je s fotografiemi Roberta Freemana. Do koláže ukryl i fotografii vlastního obličeje. Díky tomu, že Beatles znal již dlouhou dobu, dokázal vytvořit dílo zachycující osobnosti jednotlivých členů na výbornou.¹²¹ Výsledek byl také odměněn cenou Grammy.¹²² V neposlední řadě se koláž objevila také ve vnitřní části tzv. Bílého alba z konce roku 1968 od Richarda Hamiltona. Skládala se převážně ze snímků a polaroidů individuálních

¹¹⁷*Simpsonovi* [The Simpsons]. Síla talentu[Brush with Greatness][epizoda televizního seriálu]. USA 1991.

¹¹⁸*Simpsonovi* [The Simpsons]. Homerovo pěvecké kvarteto [Homer's Barbershop Quartet][epizoda televizního seriálu]. USA 1993.

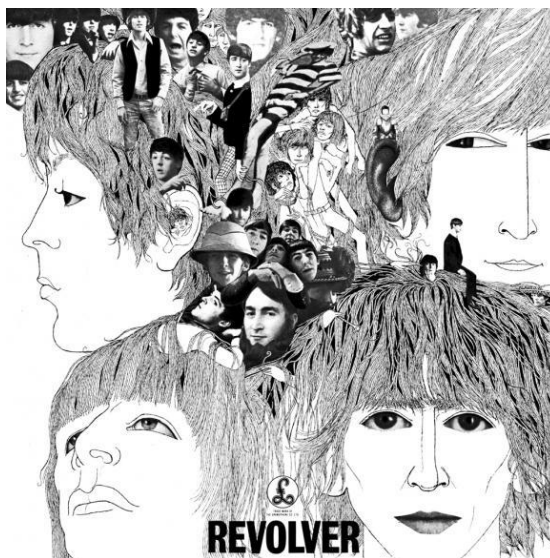
¹¹⁹Beatles references and appearances in cartoons from TV shows. [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4l-e7X19E2s>. Kanál uživatele SgtPepperChannel.

¹²⁰EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

¹²¹Illustrated Psychedelia: Klaus Voormann & The Beatles' Revolver. [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://illustrationchronicles.com/illustrated-psychedelia-klaus-voormann-the-beatles-revolver>

¹²²1966 GRAMMY WINNERS. [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.grammy.com/grammys/awards/9th-annual-grammy-awards-1966>

členů, čímž jenom potvrzovala myšlenku alba, kterou bylo zobrazení skupiny jako odlišných individuí.¹²³

Obr. 27 – Klaus Voormann, koláž pro album *Revolver*, 1966

1.3.7 Plakát

Na konci 60. let se plakát stal opět součástí výtvarné kultury. Splňoval totiž všechna pravidla, která tradiční umění ani pop-art splnit nemohly. Plakát byl levný, masově vyráběný a pružně reagoval na každou novinku ve světě popkultury. Kromě plakátů zobrazujících současníky se stalo oblíbeným také zobrazení starších klasických hvězd, ať už se jednalo o Marilyn Monroe nebo Charlieho Chaplina. Pozadu nezůstaly ani plakáty tvořené na začátku století, díla Alfonse Muchy nebo Aubreyho Breadsleyho.¹²⁴

Fenomén plakátu se nevyhnul ani Beatles. Nejvíce se rozšířil až po rozpadu kapely v 70. letech, ale zásadním okamžikem byl konec 60. let. Na konci roku 1967 vytvořil fotograf Richard Avedon čtyři plakáty členů Beatles v psychedelickém duchu. Upravené fotografie byly poprvé vydány americkým časopisem *Look* v lednu 1968, posléze byly prodávány právě ve formě plakátu. V roce 2000 se objevily také na obalu kompilačního alba *1*.¹²⁵

¹²³EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

¹²⁴EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

¹²⁵GOODDEN, J.: The Beatles are photographed by Richard Avedon. [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.beatlesbible.com/1967/08/11/beatles-photographed-by-richard-avedon/>

Obr. 28 – Richard Avedon, plakáty v psychedelickém duchu, 1967

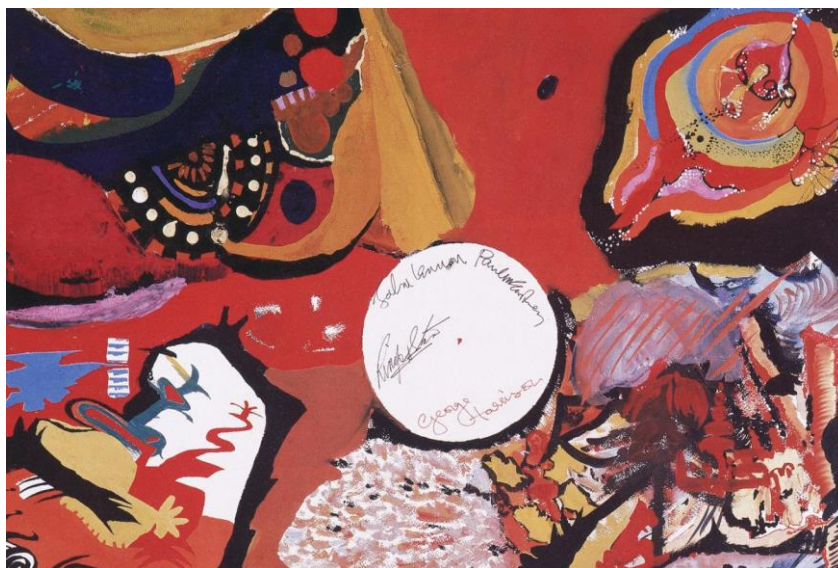
V roce 1980 vytvořil Andy Warhol síťotisk, který byl použit na obálku knihy *The Beatles* od nakladatele Rolling Stone. Kromě toho byl publikován i jako plakát. Grafika byla vytvořena na základě fotografie pořízené Dezo Hoffmanem z roku 1963.¹²⁶

1.3.8 Beatles v rolích umělců

Ze všech členů Beatles byl již od dětství nejvíce umělecky založený John Lennon. S kreslením a vytvářením vlastního časopisu plného malůvek začal už jako malý a během svého života vydal několik knih s vlastní tvorbou. Kromě toho chodil i na liverpoolskou uměleckou školu. Během působení v Beatles se začal umění věnovat i Paul McCartney, nejdříve na sběratelské úrovni, později se pustil i do malování vlastních obrazů. Ringo Starr se během časů trávených ve skupině věnoval fotografii a svá výtvarná díla začal vytvářet v 90. letech. Jediný George Harrison se o výtvarné umění nijak zvlášť nezajímal. Jeho vášní se v pozdějších letech stalo zahradničení a aranž jeho vlastní zahrady.

¹²⁶The Beatles', Andy Warhol, 1980. [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/warhol-the-beatles-ar00409>

V roce 1966 vznikl snad jediný obraz svého druhu, dílo namalované všemi čtyřmi členy Beatles. Kapela byla na turné v japonském Tokiu, ale kvůli bezpečnosti byli uzavřeni kromě koncertů na hotelovém pokoji. Aby se nenudili, donesl jim manažer Epstein výtvarné potřeby a obrovské plátno. Každý začal z jiného rohu, přičemž uprostřed stála lampa. Před odjezdem z Japonska abstraktní obraz ještě společně podepsali na prázdném místě po osvětlení. I přes fakt, že na plátně není stopa po figurálním objektu, nese název *Images of a Woman* (Obrazy ženy). Fotograf Robert Whitaker, který Beatles na turné doprovázel, a kapelu zvětšil i při malování, poznamenal, že je nikdy neviděl tak klidné a se zápalem pro práci. Obraz nejdříve získal předseda tokijského fanklubu Beatles, po jeho smrti byl obraz v roce 1989 prodán na aukci.¹²⁷

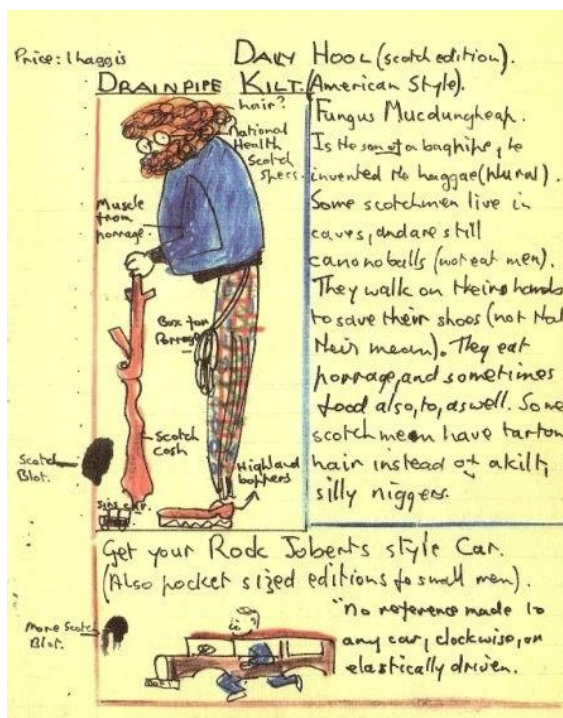
Obr. 29 – The Beatles, *Images of a Woman*, 1966

1.3.8.1 John Lennon

Lennon se o výtvarnou tvorbu začal zajímat už jako malý. Velkou část svého dětství trávil tvořením vlastního časopisu, který pojmenoval *Daily Howl* (Denní výprsk). Psal básničky a vtipné příběhy, které doplňoval stejně humornými inkoustovými kresbičkami a výstřižky z novin. Po základní škole nastoupil na liverpoolskou uměleckou školu, kde se jeho malůvky staly oblíbené zejména mezi spolužáky. Často na nich zobrazoval i samotné

¹²⁷WOLMAN, D.: How a Painting by the Beatles Ended Up Stashed Under a Bed for 20 Years. [online]. [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2012/09/how-a-painting-by-the-beatles-ended-up-stashed-under-a-bed-for-20-years/262034/>

členy učitelského sboru.¹²⁸ Svá díla včetně surrealistické poezie a povídek plných slovních hříček poprvé veřejně publikoval v roce 1964 v knize *In His Own Write* (Písání). O rok později vydal volné pokračování s názvem *A Spaniard in the Works* (Španěl na vesnici).¹²⁹

Obr. 30 – John Lennon, stránka z *Daily Howl*, 1955

Po seznámení s Yoko Ono jeho zájem o vizuální umění opět vzrostl. Přestože dříve prohlašoval, že „*avant garde* bylo francouzské slovo pro kravinu“¹³⁰, Yoko jej nakonec přesvědčila a pustili se spolu zejména do konceptualismu. V rámci boje za mír uskutečnili v roce 1969 několik happeningů. Mezi ně patřil tzv. „Bag-Ins“, kdy poskytli rozhovor celé zabalení v pytlech, čímž satirizovali předsudky a stereotyp, nebo „Bed-Ins“, týden strávený manželi Lennonovými v hotelovém pokoji nejdříve v Amsterdamu a několik měsíců nato v Montrealu, čímž se snažili nenásilným způsobem bojovat proti válce.¹³¹ Pár se taky zabýval natáčením avantgardních filmů, jedním z nich byl filmový snímek s názvem *Self-portrait* (Autoportrét). Trval celkem 42 minut a po celou dobu zachycoval z blízké vzdálenosti Lennonův penis v erekci. V roce 1970 vystavoval Lennon v malé londýnské galerii erotické litografie, ve kterých se snažil graficky vyjádřit svůj vztah k Ono. Po 24 hodinách bylo osm

¹²⁸MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987

¹²⁹EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

¹³⁰„*avant garde* was French for bullshit“, vlastní překlad, EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984, str. 94

¹³¹*Imagine: John Lennon* [dokumentární film]. UK, 1988

děl zabaveno policií. Sbíрка známá pod názvem „Bag One“ byla také vydána jako knížečka.¹³²

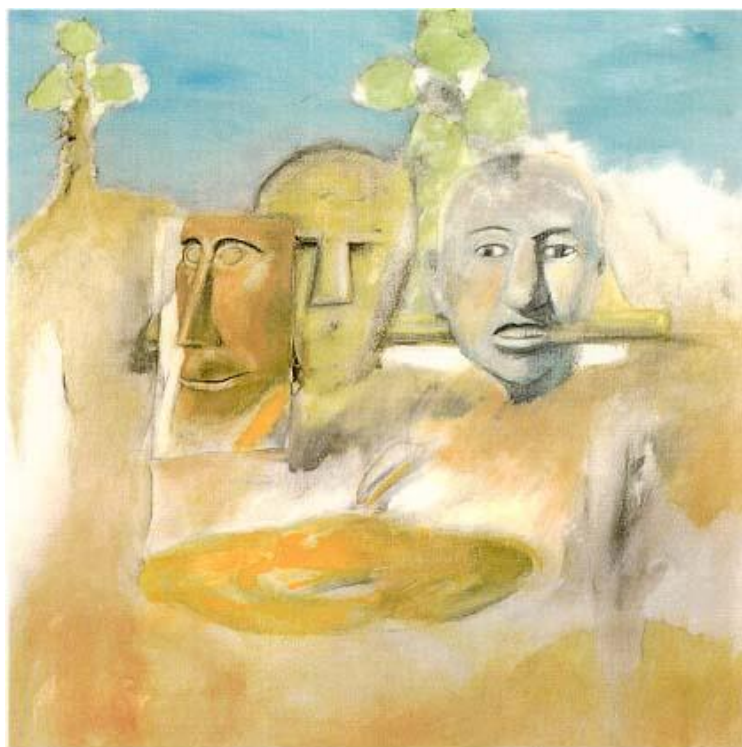
Obr. 31 – John Lennon, *I Do*, 1969

1.3.8.2 Paul McCartney

Stejně jako Lennon trávil i McCartney část svého dětství s tužkami a barvami. Už jako dítě si maloval vlastní narozeninová a vánoční přání. Během 60. let se seznámil s britským obchodníkem s uměním, Robertem Fraserem, jenž jej zasvětil do tajů sběratelství obrazů. Právě od něj dostal obraz zeleného jablka od Reného Magritta, které se stalo inspirací pro logo společnosti Apple Corps založené členy Beatles. Tímto obrazem také odstartoval McCartneyho vášeň pro belgického malíře. Kromě Magritta se stal Paul fanouškem i díla amerického malíře s nizozemskými kořeny Willieama de Kooninga, se kterým se brzy spřátelil. Ten jej pozvzbudil k vlastní malířské tvorbě. Další pobídkou k malování mu byl vánoční dárek od manželky Lindy, malířský stojan samotného Magritta. V roce 1983 si proto založil vlastní studio jak v americkém, tak anglickém domově, ve kterých za 15 let namaloval přes 500 obrazů.¹³³

¹³²EVANS, M.: *The Art of the Beatles*; London 1984

¹³³HARRY, B.: Paul McCartney Paintings. [online]. [cit. 2020-04-24].
Dostupné z: <http://www.mccartney.com/?p=11401>

Obr. 32 – Paul McCartney, *Ancient Connections*, 1994

Na konci 90. let dostal nabídku vystavovat v galerii v německém Siegen. Pro výstavu bylo vybráno celkem 73 akrylových a olejových obrazů. Kromě viditelného vlivu Magritta a Kooninga McCartney přiznal i vliv blízkého přítele Lennona a jeho karikaturních postaviček.¹³⁴ Výstavní kolekce obsahovala jak úplné abstrakce, tak i surrealistické krajiny či portréty. Právě v nich zobrazoval např. svou ženu Lindu, Lennona, Davida Bowieho nebo samotnou britskou královnu. V britském Bristolu vystavoval o rok později, v roce 2000.¹³⁵

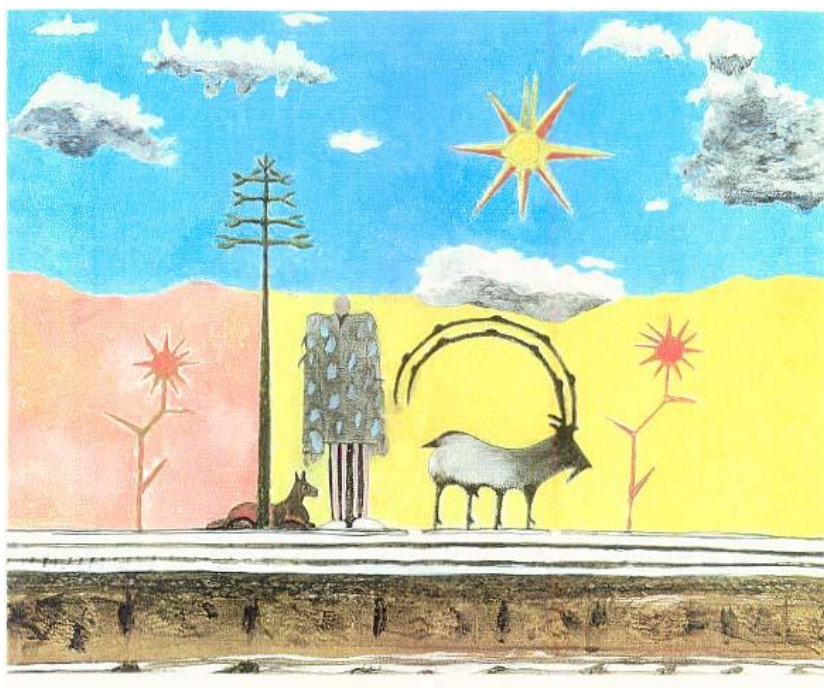
Jedno ze svých děl použil i pro obal svého posledního alba *Egypt Station*.¹³⁶ Pro obraz se inspiroval egyptskými symboly, fascinován byl zejména způsobem, jakým kreslili květiny a stromy, proto jej i sám použil.¹³⁷

¹³⁴Paul McCartney's new album displays the musician's own paintings. [online]. [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: [https://arhive.com/publications/3474~Paul McCartney's new album displays the musicians own paintings](https://arhive.com/publications/3474~Paul%20McCartneys%20new%20album%20displays%20the%20musicians%20own%20paintings)

¹³⁵HARRY, B.: Paul McCartney Paintings. [online]. [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: <http://www.mccartney.com/?p=11401>, Paul McCartney's new album displays the musician's own paintings. [online]. [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: [https://arhive.com/publications/3474~Paul McCartney's new album displays the musicians own paintings](https://arhive.com/publications/3474~Paul%20McCartneys%20new%20album%20displays%20the%20musicians%20own%20paintings)

¹³⁶Paul McCartney's new album displays the musician's own paintings. [online]. [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: [https://arhive.com/publications/3474~Paul McCartney's new album displays the musicians own paintings](https://arhive.com/publications/3474~Paul%20McCartneys%20new%20album%20displays%20the%20musicians%20own%20paintings)

¹³⁷Egypt Station. *Sir Paul Art* [online]. [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: <http://sirpaulart.com/product/egypt-station/>

Obr. 33 – Paul McCartney, *Egypt Station*, 1988

1.3.8.3 Ringo Starr

Pokud jde o vizuální umění, Ringovou slabostí již od mládí byla fotografie. A během Beatles éry jí propadl úplně. Příležitostí k focení bylo mnoho. Ať už šlo o záběry z hotelových pokojů, na kterých trávili během turné spoustu času, z nahrávacího studia, společných dovolených nebo cest po světě. Ke konci 60. let, zejména během pobytu v Indii, začal Starr s fotografií víc experimentovat. Pracoval s tzv. rybím okem, širokoúhlým objektivem s velkými soudkovým zkreslením, barevnými filtry nebo fotil více záběrů na stejný film. Díky jeho fotografické vášni tak vzniklo mnoho záběrů zachycujících život „Brouků“ přímo z jejich pohledu. V roce 2015 vydal Starr knihu *Photograph*, která takových snímků obsahuje celou řadu.¹³⁸

¹³⁸STARR, Ringo. Interview. In: Ringo Starr: Photographer [online]. [cit. 2020-04-26].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=bU4MB22gPt0>. Kanál uživatele Rolling Stone.

Obr. 34 – Ringo Starr, fotografie z knihy *Photograph*, 1964

Na konci 90. let si našel nový způsob, jak trávit volný čas zavřený na hotelovém pokoji. Tím se stalo malování v počítačovém Malování, jednoduchém grafickém programu dostupném téměř ve všech počítačích se systémem Windows. Starr našel novou vášeň, jejíž výsledek poprvé ukázal v roce 2005 na své výstavě *My Faces* a podruhé o sedm let později, na výstavě *Ringo 2012*. Dílka jsou zábavná sama o sobě díky své infantilnosti, neméně úsměvné jsou i jejich názvy. Ty totiž odpovídají přesně tomu, co lze ve výsledku vidět, jako je například obrázek muže s modrou čepicí nazván *Man in the Blue Hat* (Muž s modrou čepicí). I přestože téměř všechny kousky vypadají jako od dítěte, které se právě seznámilo se všemi funkcemi prostého programu, prodávají se za tisíce dolarů. Veškerý výtěžek z prodeje je určen pro charitu Lotus Foundation, kterou sám Starr se svou manželkou založil.¹³⁹

Obr. 35 – Ringo Starr, *Man in the Blue Hat*, 2008

¹³⁹Ringo Starr Art [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <http://www.ringostarrart.com/>

1.3.8.4 George Harrison

Jediný z Beatles, který se vizuálním uměním nijak zvlášť nezabýval, byl George Harrison. Během působení ve skupině se okrajově věnoval fotografii, nicméně mu šlo spíše o zachycení míst, na kterých se zrovna objevil, nežli o uměleckou tvorbu. V pozdějších letech se začal zajímat o film. I v tomto případě nešlo ani tak o samotné umělecké přičinění jako spíš finanční podporu. Estetickou stránku nicméně vyvažoval budováním a aranžováním své obrovské zahrady, která obklopovala jeho domov Friar Park na okraji Londýna. Právě zahradničení se v 70. letech stalo jeho velkou vášní, která mu zůstala až do konce života. Ze zarostlých pozemků vytvořil ráj na zemi, kde se nacházelo spoustu rybníčků a jezírek, skalek a jeskyní v perfektní rovnováze s rostlým okolím.¹⁴⁰ Na Harrisonovu památku bude v roce 2021 v Liverpoolu otevřen nový park, ve kterém se budou nacházet umělecké instalace inspirované jeho životem a dílem.¹⁴¹

¹⁴⁰*George Harrison: Living in the Material World* [dokumentární film]; USA, 2011

¹⁴¹Call for ideas for the George Harrison Woodland Walk. online]. [cit. 2020-04-26].
Dostupné z: <https://www.cultureliverpool.co.uk/harrison/>

2 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části popisuji námět a hlavní inspirace, které mě vedly k výběru tématu bakalářské práce. Dále zmiňuji výběr techniky zpracování a formátu a popisuji tvůrčí proces. V neposlední řadě také vysvětluji symboliku barev a výběr osobností, které liverpoolské čtveřici ovlivnily život.

2.1 Námět a hlavní inspirace

Vzhledem k tomu, že jsem vždycky tíhla ke kresbě a tužky a pera jsou mými oblíbenými nástroji, byl pro mne výběr ateliéru a vedoucího práce poměrně jednoduchý. Horší už to bylo s výběrem tématu. Na rozdíl od ostatních jsem neměla jasnou představu, co bych mohla zpracovávat, a tak jsem přebíhala od více abstraktních velkoformátových kreseb měst k snovým ilustracím textů mé oblíbené alternativní kapely pomocí akvatinty. Ani jedno ale nebylo to pravé. Když jsem prohlížela mé práce z předchozích semestrů a středoškolských let, objevoval se v nich poměrně často portrét, a jelikož mě slabost pro něj stále neopustila, rozhodla jsem se jej využít i v bakalářské práci.

Jednou z inspirací k tvorbě byla magisterská práce, kolem které jsem často chodila a jejíž autorkou je Veronika Zikmundová. Na velkých grafických listech zobrazila publikum v několika momentech. Ztvárnění lidských tváří pomocí linorytu se mi tak zalíbilo, že jsem se pro něj rozhodla i u své práce. I přesto, že jsem si linoryt poprvé vyzkoušela už na základní umělecké škole, mé další setkání s ním proběhlo až ve druhém ročníku vysoké školy během letního semestru v rámci předmětu Grafika. Bavila mě jeho jednoduchost i možnost „vyřadit se“ v detailech. Tehdy jsem v rámci semestrální práce vytvořila podobiznu mladého Paula McCartneyho, jakožto hudební legendy, jehož hudba vytvořená společně s dalšími členy Beatles významně ovlivnila obsah mých hudebních play-listů. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla využít právě jejich notoricky známých tváří a pracovat s nimi.

Obr. 36 – Michaela Matoušová, *Paul McCartney*, 2019

Mým prvotním cílem bylo zachytit jejich život během působení v kapele, ale vytvořit několik popisných podobizen bylo nejen pro mě málo. Potřebovala jsem jim vtisknout nějakou myšlenku. Když jsem sledovala rozhovor Paula McCartneyho s britským moderátorem Jamesem Cordenem, zatímco jezdili autem po Liverpoolu, zpívali nejznámější hity Beatles a vzpomínali, zaujal mě příběh, který Paul vyprávěl o písni *Let it be* (Nech to být), jedné z těch nejúspěšnějších anglické čtyřky. James se Paula ptal, jak je možné, že je hudba Beatles ve většině případů plná positivity, lásky a radosti. A Paul mu na to odpověděl: „*V šedesátkách jsem měl sen, kdy moje matka, která zemřela, přišla ve snu ke mně a ujišťujíc mě říká ‚Bude to dobré. Prostě to nech být.‘ A mně se najednou tak ulevilo... Ona mi dala ta pozitivní slova... Řekla, nech to být... Tak jsem napsal tu písničku, Let it be. A byla plná positivity.*“¹⁴²

¹⁴² „*I had a dream in the 60's where my mum who died came to me in the dream and was reassuring me saying, ‚It's going to be ok. Just let it be.‘ And oh, I felt so relieved.... She gave me the positive words... She said, let it be... So I wrote the song, Let it be. It was full of positivity.*“, vlastní překlad, McCARTNEY, Paul. Interview. [online]. [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QjvzCTqkBDQ>. Kanál uživatele The Late Late Show with James Corden.

Po tomto jsem si uvědomila, že Paulova matka ovlivnila vznik nejen jedné z největších písní všech dob, ale také celý jeho život a byla to právě ona, díky komu se stal z Paula tak skvělý hudebník a textař. Proto jsem se rozhodla přidat k jednotlivým členům také osobnosti, které jejich život a tvorbu dříve nebo později výrazně ovlivnily.

V každé z částí jsem chtěla promítnout průběh jejich životní kapitoly zvané *The Beatles*. První tváře proto zobrazují členy v prvních měsících od složení nejslavnější sestavy skupiny a jsou natisknuty černou barvou, což symbolizuje éru, ze které je téměř všechen obrazový materiál černobílý. Druhé portréty pocházejí z konce 60. let, kdy došlo k obávanému rozpadu kapely. Nicméně průběh neznámá pouhý začátek a konec. Pomocí vícebarevného tisku jsem mohla pracovat i s vrcholem jejich kariéry Beatles. Odlišné barevné kombinace proto symbolizují barvy uniforem, které měl každý z členů na sobě na přebalu jejich nejúspěšnějšího alba *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*. Přetisky jsou taktéž vytvořeny s psychedelickým nádechem, který se stal nedílnou součástí druhé poloviny kariéry Beatles. Pro osoby ovlivňující život „Brouků“ jsem vybrala barvy, které byly členy oblíbené. Tuto informaci jsem čerpala z amerických sběratelských kartiček z roku 1964. Jejich pravdivost nicméně nemusí být úplně stoprocentní, přeci jen je tam napsáno, že Ringovo pravé jméno není Richard Starkey, ale Sharkey.¹⁴³

2.2 Vlastní tvorba

Původním záměrem bylo vytvořit celkem čtyři grafické listy. Během tiskového procesu jsem původní návrh ještě pozměnila a vytvořila celkem šest grafik, čtyři s jednotlivci, pátý černobílý s mladšími tvářemi a šestý s tvářemi z konce období natisknutými v psychedelickém duchu.

2.2.1 Příprava podkladů

Nejprve jsem musela najít fotografie, které by byly vhodné jako podklad k převedení do kresby a následně do linorytu. Potřebovala jsem tak fotografie v co nejlepší kvalitě, abych mohla pracovat s velkým formátem a detaily. S jednotlivými členy nebyl zas až takový problém, protože fotografií vycházejících hvězd i z tehdejší doby bylo dostatek. I pro období rozpadu kapely jsem jich našla hned několik. Obtížnější hledání bylo s portréty ostatních, zejména rodičů. Vzhledem k tomu, že Paulova matka zemřela poměrně brzy, je na internetu

¹⁴³SWANSON, Dave. 55 Years Ago: The Beatles Get Their Own Trading Cards. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://ultimateclassicrock.com/beatles-trading-cards/>

k dispozici velmi omezené množství jejích zpodobnění a navíc ve velmi špatné kvalitě. V tomto případě jsem musela improvizovat a s trochou fantazie vytvořit v grafickém programu její možnou podobu. Z původní fotografie jsem převzala tvar obličeje a účes, který jsem poté ještě dohledávala v podobných verzích. Bohužel nebyly v originále viditelné oči, které jsou jedním z nejdůležitějších rysů k rozpoznání člověka. Proto jsem se rozhodla použít právě Paulovy oči.

Obr. 37 – Porovnání Paulovy matky Mary na originální fotografii a v kresbě

Další úprava fotografií spočívala v jejich velikosti. V grafickém programu jsem tak měnila jejich rozměry, aby byly všechny portréty stejně veliké. Abych dosáhla správnosti velikostí i v kreslené podobě, pracovala jsem s pomocí mřížky. Rozestupy mezi jednotlivými linkami mřížky jsem nechala několik centimetrů široké, abych v kresbě zbytečně nepotlačovala svůj rukopis, ale zobrazení stále odpovídalo požadovaným rozměrům.

Můj nejen linorytový rukopis je velmi detailní, proto jsem chtěla pracovat s velkým formátem, abych si právě s detaily mohla vyhrát a neztratily se. Každý z portrétů byl kreslen na papír formátu A3, matrice mají podobné rozměry. Členové Beatles jsou oproti zbylým portrétům lehce zvětšeni. Pomocí černých per a fixů Centropen jsem se snažila o zjednodušení kreseb, které by byly vhodné k rytí, nicméně jsem téměř ve všech případech

skončila s celkem detailními kresbami. K zásadnímu zjednodušení tak došlo až při samotném rytí.

2.2.2 Příprava matrice

Pro matrice jsem si objednala z výtvarného e-shopu roli lina, které je speciálně vyráběno pro techniku linorytu. Jedná se o dražší variantu než využití lina starého, nicméně pro mě byla prioritou kvalita lina bez kazů. Navíc jsem ušetřila nějaký čas, který bych strávila broušením klasického podlahového lina tak, aby bylo rovné a bez viditelných defektů či nežádoucího rastru. Jednotlivé kresby jsem si nechala v tiskárně okopírovat na xeroxové tiskárně. Takto vytvořená kopie se poté obrazem dolů položí na lino. Papír je možné přichytit lepicí páskou, čímž se vyhneme nežádoucímu posunutí papíru. Po papíru se poté přejíždí látkovým hadříkem napuštěným v toluenu nebo speciálním nitroředidlu. Ty způsobí rozpuštění barvy, jež ulpí na lino. Vznikne tak zrcadlově obrácená předloha, podle které se může vyrývat. Plusy této techniky přenosu na lino jsou přesnost přenášeného obrazu, rychlost a automatické zrcadlové převrácení, které se následným tiskem matrice převede zpět do požadovaného originálního stavu.

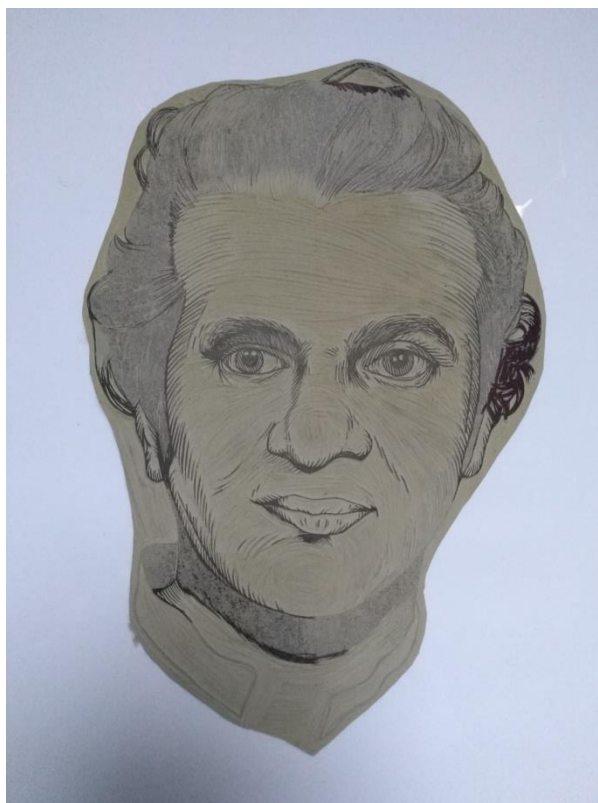
Obr. 38 – Přenos obrazu na lino

2.2.3 Vyrývání matrice

Při rytí jsem používala sadu rydel pro linoryt značky Abig. Jedná se o sadu pěti násadek různých tvarů s dřevěným držátkem. I přes časté vyměňování násadek se s nimi

dobře pracovalo. Nejvíce jsem využívala rydla ve tvaru V, které mi umožnilo vyrývání detailů, a nejužší rydlo tvaru U, díky němuž jsem odrývala drobné plochy.

Otisk barvy z okopírovaných kreseb nebyl na všech místech stoprocentní, a tak jsem některé části musela znovu překreslit fixem. Při rytí jsem si navíc pomáhala sledováním originální kresby, která byla sice zrcadlově obrácená, nicméně pro orientaci a jistotu správného rytí bohatě stačila. Rytí jedné matrice zabralo několik dní.

Obr. 39 – Vrytá matrice

2.2.4 Příprava podkladu pro tisk

Cílem bylo vytvoření barevného soutisku, přičemž na jeden grafický list byly potřeba tři odlišné matrice a celkem čtyři barvy, tři specifické podle člena skupiny a černá, která symbolizuje černobílou fázi Beatles. Nejdříve jsem tiskla zkušební tisky každé matrice. To mi pomohlo k případným korekcím a také k jasnému obrazu, jak bude dílo vypadat. Jednotlivé zkušební tisky jsem postupně změřila na výšku a šířku a vyfotila, protože kvůli jejich rozměrům nebylo skenování v mých možnostech. Následně jsem rozměry vyfocených tisků upravila v grafickém programu tak, aby odpovídaly realitě. U takto zpracovaných fotografií jsem odstranila pozadí, abych mohla pracovat s čistým obrazem. Pracovní plochu jsem si nastavila na totožné rozměry formátu papíru, na který jsem chtěla tisknout, čímž jsem si

mohla v počítači vytvořit realistický finální návrh pro každý z čtveřice. Pracovala jsem s různými odstíny barev a zejména umístěním individuálních obrazů. Na karton o velikosti odpovídající finálnímu formátu jsem si podle rozměrů z počítače překreslila přesnou polohu matric. Aby podklad fungoval správně a odpovídal poté návrhu, musela jsem jej také zrcadlově převrátit.

Obr. 40 – Finální návrh vytvořený v grafickém programu

2.2.5 Tisk v grafickém lisu

Pro tisk jsem využila lisu ve školním grafickém ateliéru. Nejdříve jsem nastavila požadovaný tlak v lisu tak, aby se na list přenesla všechna barva z matrice a zároveň se na rubu papíru nevytvořil příliš velký reliéf. Použila jsem ofsetové barvy, které jsem následně míchala do požadovaných odstínů. Pokud byla barva příliš tekutá a zatékala do vyrytých linií, přidala jsem do ní magnesiový prášek, který na sebe nasál pojídlo, a vytvořila se požadovaná hustota. Pro některé vrstvy jsem barvu míchala s transparentní barvou, což způsobilo její částečnou průhlednost. Barvu jsem navalovala na matici pomocí gumového válce. Pro tisk jsem použila papír *Munken Lynx Rough* s gramáží 300 g s rozměry 1000 x 700 mm.

2.3 Finální soubor grafických listů

Výsledkem celé práce je celkem šest grafických listů. Čtyři jsou věnovány jednotlivcům, na pátém je čtveřice vytisknuta černou barvou s použitím matic zobrazujících tváře ze začátku kariéry. Na šestém listu jsou Beatles natisknuti ve starší podobě barevným přetiskem. Kromě toho vznikly zkušební tisky každé matrice, několik experimentálních tisků a několik variací finální verze.

Obr. 41 – Yoko Ono, experimentální tisk, 420 mm × 297 mm

2.3.1 Ringo Starr

Kresby i samotný linoryt jsem zahájila portréty Ringo Starra, paradoxně člena, který se k Beatles připojil jako poslední. Dle mého názoru měl na Ringův život zásadní vliv jeho nevlastní otec Harry Graves. Ringo si jej oblíbil hned po seznámení s matkou Elsie a vzniklo mezi nimi silné pouto. Když se Ringo začal zajímat o hudbu, dostávalo se mu od Harryho, ale i od matky, mnoho podpory. A byl to právě Harry, od kterého dostal první bicí soupravu.¹⁴⁴

Na obalu alba „Seržanta Peppera“ má Ringo na sobě růžovou uniformu s modrými detaily. Tyto barvy byly vybrány pro barevnou část tisku. Harry Graves je natisknut červenou

¹⁴⁴HARRY, B.: *Beatles: encyklopedie*; Praha 2006

barvou. Dle sběratelské kartičky je právě červená Ringovou oblíbenou barvou, nicméně v jedné z epizod *The Simpsons*, kde Starr sám nadaboval animovanou verzi sebe sama, mluví o barvě modré.¹⁴⁵

Obr. 42 – *Ze života Brouků I.*, finální tisk, 1000 mm × 700 mm

2.3.2 Paul McCartney

Paul McCartney byl druhým, kterého jsem kreslila a následně vyrývala. V jeho případě jsem si vybrala jako člověka, který jej nejvýrazněji ovlivnil, jeho již zmíněnou matku. Zemřela, když bylo Paulovi pouhých 14 let a její smrt jej tak poznamenala, že kromě *Let It Be* o ní pravděpodobně napsal i jeho úplně první píseň. Jmenovala se *I Lost My Little Girl* (Ztratil jsem svou malou holčičku). V rozhovoru zmínil, že původně neviděl spojitost mezi textem a smrtí své matky, nicméně připustil, že „*by to tak nějaký psychiatr mohl vidět a vlastně by to tak mohlo být*“.¹⁴⁶ Vždy jej učila úcty ke druhým a pozitivnímu pohledu na svět.¹⁴⁷

¹⁴⁵ *Simpsonovi* [The Simpsons]. Síla talentu [Brush with Greatness][epizoda televizního seriálu]. USA, 1991.

¹⁴⁶ „...a psychiatrist might have a field day with that but I certainly didn't think it was at the time, but could have been.“, vlastní překlad, McCARTNEY, Paul. Interview. [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=u97_inloBmY&t=71s. Kanál uživatele GQ.

¹⁴⁷ MATZNER, A.: *Beatles: výpověď o jedné generaci*; Praha 1987

Barva Paulovy uniformy byla světle modrá s růžovými detaily. Pro tisk matky Mary jsem použila barvu modrou. Fakt, že právě modrou má Paul nejradši, potvrdil také několik let zpátky na sociální síti Twitter.¹⁴⁸

Obr. 43 – *Ze života Brouků II.*, finální tisk, 1000 mm × 700 mm

2.3.3 John Lennon

Třetím členem Beatles, na kterém jsem pracovala, byl John Lennon. V případě Lennona byl výběr osobnosti jasný už od začátku. To, že se Yoko Ono stala hlavním důvodem rozchodu skupiny, je veřejně známým faktem. Tento fakt je nicméně trochu nepravdivý. Yoko byla pouze jednou z mnoha příčin rozpadu a kapela měla mnoho problémů už před jejím příchodem.¹⁴⁹ S Johnem se Yoko seznámila v listopadu 1966 v londýnské galerii Indica, kde připravovala svou konceptuální výstavu. Lennonovi se výstava zprvu nezamlouvala, nicméně poté jej zaujala instalace s žebříkem a pozitivním „Ano“ na jeho konci. Další z chystaných instalací byla dřevěná deska, do které mohli návštěvníci zatlouct

¹⁴⁸PAULMCCARTNEY. AskPaul. [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/PaulMcCartney/status/524261150155112448>

¹⁴⁹HARRISON, George. Interview. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9Z4E8soT1Gw&t=1494s>. Kanál uživatele GeorgeHarrisonTV.

hřebík a stát se tak součástí díla. Ono Lennonovi nabídl, jestli by za pět šilinků také nechtěl jeden hřebík zatlouct. John na to reagoval slovy: „*Dám ti pět imaginárních šilinků a zatluču imaginární hřebík.*“¹⁵⁰ S tím Yoko souhlasila a začalo tak přátelství, které se po krátké době proměnilo v nekontrolovanou lásku. Ono Lennona tak moc oslepila láskou, že byl poté schopný jít i proti svým přátelům, které dříve považoval za rodinu, jen aby ji mohl bránit. Z nerozlučné dvojice Lennon – McCartney se brzy stal pár Lennon – Ono, a pro Johna tak začala nová životní kapitola plná různorodých projektů z hudební, umělecké i politické scény.

Pro barevný tisk Lennona jsem použila světle zelenou a oranžovou. Yoko jsem natiskla zelenou barvou.

Obr. 44 – *Ze života Brouků III.*, finální tisk, 1000 mm × 700 mm

¹⁵⁰"*I'll give you an imaginary five shillings and hammer an imaginary nail in.*", vlastní překlad, LENNON, John. Interview. [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=G4af0zB-bqU&t=1337s>. Kanál uživatele Bluecheer90.

2.3.4 George Harrison

Posledním „Broukem“ byl George Harrison, nejmladší z celé čtveřice. Ve výběru mě ujistil sám George, kdy v jednom z rozhovorů mluvil o člověku, který jej ohromil nejvíce. Tím byl Ravi Shankar, indický hráč na sitár a skladatel indické klasické hudby. Slovy George: „Potkal jsem spoustu opravdu skvělých lidí. Ale první člověk, který mi opravdu učaroval, byl Ravi Shankar. A byl to jediný člověk, který mi učit učit netoužil.“¹⁵¹ George dále vysvětluje, kolik jej toho Ravi naučil jen pomocí příkladu. Kromě hry na sitár Harrisonovi ukázal indickou kulturu a pomohl mu najít správnou duchovní cestu a vlastní kořeny. Shankarův vliv se tak na Georgovi podepsal nejen po hudební stránce, ale i po duševní, což mu pomohlo s úzkostmi, kterými trpěl nejen během působení v Beatles.

V případě George jsem zvolila červenooranžovou a zelenožlutou barvu. Ravi Shankar je natisknut fialovou.

Obr. 45 – Ze života Brouků IV., finální tisk, 1000 mm × 700 mm

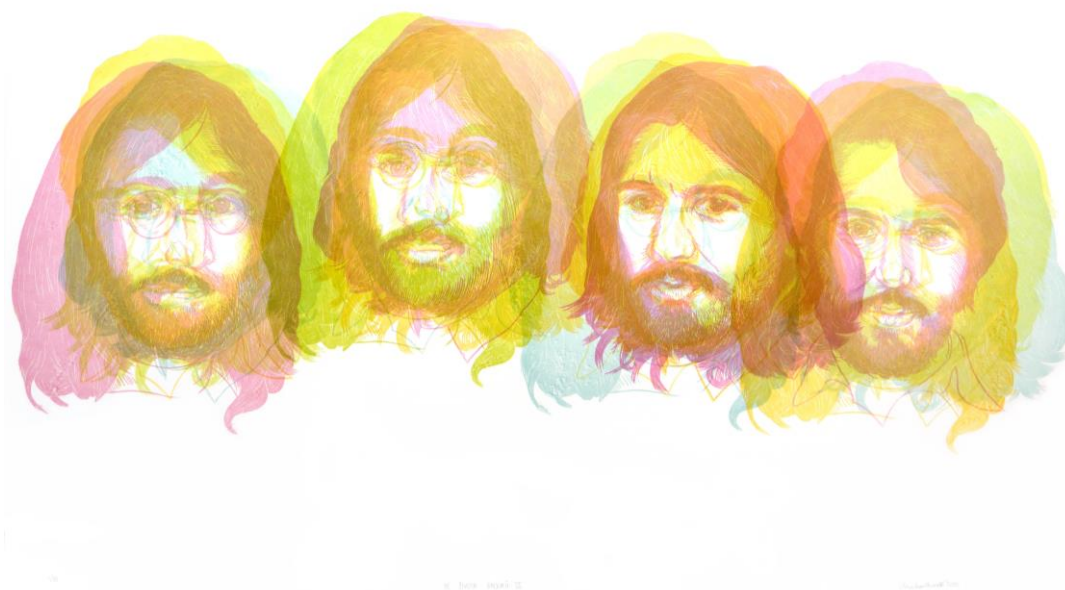
¹⁵¹George Harrison: Living in the Material World [dokumentární film]; USA, 2011

2.3.5 Skupinové tisky

Posledními dvěma finálními grafickými listy jsou tisky celé skupiny. První z nich symbolizuje první roky Beatles, které jsou ve většině případu zaznamenány na černobílých fotografiích a videích. V barevném skupinovém portrétu jsem se inspirovala psychedelií, která liverpoolské čtveřici v pozdější době jejich kariéry nebyla cizí.

Obr. 46 – *Ze života Brouků V.*, finální tisk, 1000 mm × 700 mm

Obr. 47 – *Ze života Brouků VI.*, finální tisk, 1000 mm × 700 mm

ZÁVĚR

V práci jsem se zabývala tématem britské skupiny Beatles. Svou hudbou ohromili během desítek let miliony lidí po celém světě, mou osobu nevyjímaje. Je až neuvěřitelné, kolik toho dokázali během 60. let a jaký vliv měli na vývoj hudby, umění i společnost.

V teoretické části bakalářské práce jsem se zabývala grafikou, v rámci které jsem pracovala poté s praktickou částí. Kromě základních technik jsem uvedla umělce, kteří pracovali s linorytem a tématem Beatles. Dále jsem přiblížila čtenářům stručnou historii Beatles a životopisy jednotlivých členů. Nejvíce jsem se v teoretické části věnovala zobrazení Beatles ve vizuálním umění. Beatles měli vliv na vývoj fotografie v hudebním odvětví, stali se inspirací pro malby, kresby a ilustrace, podíleli se na vzniku několika filmů a dočkali se také animovaných verzí. Mimo jiné si také oblíbili koláže, které se staly součástí několika vydaných alb. Jakožto populární osobnosti se nevyhnuli ani plakátu. Přestože se věnovali především hudbě, nebyla jim cizí ani práce s vizuálním uměním, ať už šlo o kresby, malbu nebo fotografii.

Výsledkem praktické části je celkem šest grafických listů technikou linorytu. Čtenáře jsem seznámila s hlavní myšlenkou a inspirací, které mě vedly k vlastní tvorbě. Vysvětlila jsem proces přípravy podkladů, vyrývání matic i samotného tisku. V neposlední řadě jsem také objasnila výběr zvolených osobností a symboliku barev.

Přestože jsem se s Beatles seznámila již dříve, pracovala jsem s jejich životy a dílem poměrně podrobně a dokázali mě opakovaně ohromit. S jejich pomocí se tak práce stala velmi obohacující a příjemnou na zpracování. Výsledkem bakalářské práce se kromě textové části a grafických listů stala také nová vášeň pro hudbu 60. a 70. let a práci s linorytem.

POUŽITÉ ZDROJE

4.1 Seznam literatury

1. ALDRIDGE, Alan. *The Beatles v písních a obrazech*. Praha: Panton, 1969.
2. BAUER, Alois. *Grafika*. Olomouc: Rubico, 1999. Knižka pro každého (Rubico). ISBN 80-858-3934-2
3. BLANEY, John a Valeria MANFERTO DE FABIANIS. *John Lennon: jeho život*. Praha: Mladá fronta, 2010. ISBN 978-80-204-2256-9.
4. EVANS, Mike. *The Art of the Beatles*. 1. London: Anthony Blond in association with Merseyside County Council, 1984. ISBN 0-85634-181-9.
5. HARRY, Bill. *Beatles: encyklopedie*. Praha: Volvox Globator, 2006. Evokace. ISBN 80-720-7616-7.
6. KREJČA, Aleš. *Grafické techniky*. Vyd. 3. Praha: Aventinum, 1995. Umělcova dílna. ISBN 80-852-7748-4.
7. LENNON, Cynthia. *John*. Praha: Volvox Globator, 2008. Evokace. ISBN 978-80-7207-698-7.
8. MATZNER, Antonín. *Beatles: výpověď o jedné generaci*. Autor úvodu Miloš SKALKA. Praha: Mladá Fronta, 1987. ISBN 23-075-87-01.
9. MICHÁLEK, Ondřej. *Magie otisku: grafické techniky a technologie tisku*. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN ISBN978-80-7485-098-1.

4.2 Seznam internetových zdrojů

1. *Jagger Studio* [online]. Leeds: Steve Jagger Bennett, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://jaggerstudio.uk/>
2. Chris Grace. In: *Dot-art* [online]. Liverpool: dot-art, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://dot-art.co.uk/product-category/chris-grace/>
3. *Studio to Home* [online]. Chelsea: Studio to Home, c2019 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.studiotohome.com/>
4. *Alison Johnson* [online]. Massachusetts: Alison Johnson, 2020 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://alisonjohnson.weebly.com/>
5. *La presse de l'alex* [online]. Épinal: la presse de l'alex, c2019 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <http://www.lapressedelalex.fr/>
6. Explore. The Beatles [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: https://www.thebeatles.com/explore?type=story_album

7. PAULMCCARTNEY. EgyptStation. In: Twitter [online]. 17 September 2018 [cit. 2020-04-15].
Dostupné z: <https://twitter.com/PaulMcCartney/status/1041449356249968640>
8. STARR, Ringo. Interview. In: Ringo Starr on his new album "What's My Name", Youtube [online]. 26. 9. 2019 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=6Lv7Bqu56L4>. Kanál uživatele Q107 Toronto.
9. RINGOSTARRMUSIC. [Another busy day for Sir...] In: Twitter [online]. 20 March 2018 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/ringostarrmusic/status/976089488882532352>
10. The Beatles 1967-1970. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/album/beatles-1967-1970>
11. DRAPER, Jason. Who's Who On The Beatles' 'Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band' Album Cover. In: *UDiscoverMusic* [online]. London: Universal Music Group, 2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.udiscovermusic.com/stories/whos-who-on-the-beatles-sgt-peppers-lonely-hearts-club-band-album-cover/>
12. The Mad Day Out Photo Session PHOTO ALBUM. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/photo-album/mad-day-out-photo-session>
13. SHEFFIELD, Rob. 'Paul Is Dead': *The Bizarre Story of Music's Most Notorious Conspiracy Theory* [online]. In: New York: Penske Media Corporation, c2018 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/music/music-features/paul-mccartney-is-dead-conspiracy-897189/>
14. BASSETT, Jordan. Two Unseen Paintings Of Paul McCartney Have Been Uncovered - But A Third Is Still Missing. In: *NME* [online]. London: BandLab Technologies, 2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.nme.com/blogs/nme-blogs/these-unseen-paintings-of-paul-mccartney-have-been-uncovered-but-one-is-still-missing-11474>
15. Paul McCartney. *National Portrait Gallery* [online]. London: National Portrait Gallery, c2020 [cit. 2020-04-19]. Dostupné z: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw07631/Paul-McCartney>
16. KNUDDE, Kjell. Alan Aldridge. In: *Lambiek* [online]. Amsterdam: Lambiek, 2020 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: https://www.lambiek.net/artists/a/aldridge_alan.htm

17. Bio: Al Hirschfeld. *Al Hirschfeld Foundation* [online]. New York: Al Hirschfeld Foundation, c2020 [cit. 2020-04-17].
Dostupné z: <http://www.alhirschfeldfoundation.org/bio>
18. Illustrated Psychedelia: Klaus Voormann & The Beatles' Revolver. In: *Illustration Chronicles* [online]. Dublin: Illustration Chronicles, c2020 [cit. 2020-04-26].
Dostupné z: <https://illustrationchronicles.com/Illustrated-Psychedelia-Klaus-Voormann-The-Beatles-Revolver>
19. ROSSELL II, Raul. The Beatles Anthology 1 Album Cover Cropped Out Original Drummer Pete Best. In: *Feel Numb* [online]. Los Angeles: feelnumb, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <http://www.feelnumb.com/2011/04/08/the-beatles-anthology-1-album-cover-cropped-out-original-drummer-pete-best/>
20. Biography. *Alfons Kiefer* [online]. Unterschleissheim: Alfons Kiefer, 2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.alfons-kiefer.de/?go=biography>
21. Hamburg Days: Astrid Kirchherr, Klaus Voormann. In: *Genesis Publications* [online]. Guildford: Genesis Publications, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.genesis-publications.com/book/0904351734/hamburg-days-kirchherr-voormann>
22. SCARFE, Gerald. The Beatles [socha]. 1967. At: National Portrait Gallery Washington In: *National Portrait Gallery* [online]. Washington: Smithsonian Institution [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: https://npg.si.edu/object/npg_NPG.78.TC850
23. Photo Friday: Four Lads Who Shook the World. In: *LJMU Library* [online]. Liverpool: Liverpool John Moores University, 2020 [cit. 2020-04-03].
Dostupné z: <https://ljmulibrary.wordpress.com/2014/08/15/photo-friday-four-lads-who-shook-the-world/>
24. Liverpoolguide. Looks familiar. In: *Tripadvisor* [online]. Massachusetts: TripAdvisor, c2020, 23. září 2018 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: https://www.tripadvisor.cz/ShowUserReviews-g186337-d15143931-r652773920-John_Lennon_Statue-Liverpool_Merseyside_England.html
25. Looking for Lennon: Reflections of Merseyside. In: *View Two Gallery* [online]. Liverpool: View Two Gallery, c2020 [cit. 2020-04-04].
Dostupné z: <https://www.viewtwogallery.co.uk/copy-of-current-exhibition>
26. The Beatles: Liverpool unveils new Fab Four statue. In: *BBC* [online]. London: BBC, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-england-merseyside-35007964>

27. Beatles Mad Day Out London sculpture pitch film. In: Youtube [online]. 2. 9. 2018 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QRiXUKJCKRM>. Kanál uživatele Simon Weitzman
28. *Tom Murphy - Liverpool Sculptor - Liverpool Sculptures* [online]. Liverpool: Tom Murphy - Liverpool Sculptor, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://liverpoolsculptures.co.uk/>
29. PAGET, Antonia. Explore The Beatles-themed statues and monuments around Liverpool. In: *Liverpool Echo* [online]. Liverpool: The Liverpool Echo, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.liverpoolecho.co.uk/news/liverpool-news/explore-beatles-themed-statues-monuments-10551986>
30. INSCOE, Michael. Beatles Monuments in Unexpected Places. In: *Atlas Obscura* [online]. New York: Atlas Obscura, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.atlasobscura.com/articles/beatles-monuments-in-unexpected-places>
31. HOFFMAN, Ken. Beatles statues are tons of fun except for one troubling thing. In: *CultureMap Houston* [online]. Houston: CultureMap, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://houston.culturemap.com/news/city-life/10-09-17-beatles-statues-by-david-adickes-stunning-but-troubling-in-accuracy/>
32. 'Abbey Road' Sculpture Installed On Siberian University Campus. In: *Radio Free Europe/Radio Liberty* [online]. Praha: Radio Free Europe/Radio Liberty, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/tomsk-university-abbey-road-sculpture/28571102.html>
33. Beatles references and appearances in cartoons from TV shows. In: Youtube [online]. 20. 7. 2018 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4I-e7X19E2s>. Kanál uživatele SgtPepperChannel.
34. 1966 GRAMMY WINNERS. *The GRAMMY'S* [online]. Santa Monica: Recording Academy, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.grammy.com/grammys/awards/9th-annual-grammy-awards-1966>
35. GOODDEN, Joe. The Beatles are photographed by Richard Avedon. In: *The Beatles Bible: Not quite as popular as Jesus...* [online]. Cardiff: The Beatles Bible, 2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.beatlesbible.com/1967/08/11/beatles-photographed-by-richard-avedon/>
36. 'The Beatles', Andy Warhol, 1980. *Tate* [online]. London: Tate, c2020 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/warhol-the-beatles-ar00409>

37. WOLMAN, David. How a Painting by the Beatles Ended Up Stashed Under a Bed for 20 Years. In: *The Atlantic* [online]. Washington: The Atlantic Monthly Group, c2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2012/09/how-a-painting-by-the-beatles-ended-up-stashed-under-a-bed-for-20-years/262034/>
38. HARRY, Bill. Paul McCartney Paintings. *McCartney Times* [online]. London: McCartney Times, 2020 [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: <http://www.mccartney.com/?p=11401>
39. Paul McCartney's new album displays the musician's own paintings. In: *Arhive* [online]. Arhive, c2020 [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: [https://arhive.com/publications/3474~Paul McCartney's new album displays the musician's own paintings](https://arhive.com/publications/3474~Paul%20McCartneys%20new%20album%20displays%20the%20musicians%20own%20paintings)
40. Egypt Station. *Sir Paul Art* [online]. Connecticut: Celebrity Art, c2018 [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: <http://sirpaulart.com/product/egypt-station/>
41. STARR, Ringo. Interview. In: Ringo Starr: Photographer, Youtube [online]. 30. 10. 2015 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=bU4MB22gPt0>. Kanál uživatele Rolling Stone.
42. *Ringo Starr Art* [online]. Lafayette Hill: ArtCelebs at Celebrity Art, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <http://www.ringostarrart.com/>
43. Call for ideas for the George Harrison Woodland Walk. *Culture Liverpool* [online]. Liverpool: Culture Liverpool, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.cultureliverpool.co.uk/harrison/>
44. McCARTNEY, Paul. Interview. In: Paul McCartney Carpool Karaoke, Youtube [online]. 22. 06. 2018 [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=QjvzCTqkBDQ>. Kanál uživatele The Late Late Show with James Corden.
45. SWANSON, Dave. 55 Years Ago: The Beatles Get Their Own Trading Cards. In: *Ultimate Classic Rock* [online]. New York: Townsquare Media, c2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://ultimateclassicrock.com/beatles-trading-cards/>
46. McCARTNEY, Paul. Interview. In: Paul McCartney Breaks Down His Most Iconic Songs | GQ., Youtube [online]. 11. 9. 2018 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=u97_inloBmY&t=71s. Kanál uživatele GQ.
47. PAULMCCARTNEY. AskPaul. In: Twitter [online]. 20 October 2014 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/PaulMcCartney/status/524261150155112448>

48. HARRISON, George. Interview. In: George Harrison & Ravi Shankar - The Dick Cavett Show (1971), Youtube [online]. 15. 7. 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9Z4E8soT1Gw&t=1494s>. Kanál uživatele GeorgeHarrisonTV.
49. LENNON, John. Interview. In: John Lennon/Yoko Ono interview by David Frost [1968], Youtube [online]. 15. 2. 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=G4af0zB-bqU&t=1337s>. Kanál uživatele Bluecheer90.

4.3 Seznam audiovizuálních zdrojů

1. *Beatles: Perná léta* [The Beatles: Eight Days a Week - The Touring Years] [dokumentární film]. Režie Ron HOWARD. UK/USA, 2016
2. *George Harrison: Living in the Material World* [dokumentární film]. Režie Martin SCORSESE. USA, 2011
3. *Perný den* [A Hard Day's Night][film]. Režie Richard LESTER. UK, 1964
4. *Pomoc!* [Help!][film]. Režie Richard LESTER. UK, 1965
5. *Magical Mystery Tour* [televizní film]. Režie The BEATLES. UK, 1967
6. *Let It Be* [dokumentární film]. Režie Michael LINDSAY-HOGG. UK, 1970
7. *Žlutá ponorka* [Yellow Submarine][animovaný film]. Režie George DUNNING. UK/USA, 1968
8. *Simpsonovi* [The Simpsons]. 18. díl, 2. řada. Síla talentu [Brush with Greatness][epizoda televizního seriálu]. USA, Fox, 1991.
9. *Simpsonovi* [The Simpsons]. 1. díl, 5. řada. Homerovo pěvecké kvarteto [Homer's Barbershop Quartet][epizoda televizního seriálu]. USA, Fox, 1993.
10. *Imagine: John Lennon* [dokumentární film]. Režie Andrew SOLT. UK, 1988

SEZNAM A ZDROJE OBRAZOVÉ DOKUMENTACE

- OBR. 1 – STEVE BENNETT, *SGT. PEPPER'S LONELY HEARTS CLUB BAND*, 2017 11
BENNETT, Steve. Sgt Pepper Beatles. In: *Etsy* [online]. New York: Etsy, c2020
[cit. 2020-04-04]. Dostupné z: https://www.etsy.com/ca/listing/588266667/sgt-pepper-beatles?ref=shop_home_active_31
- OBR. 2 – CHRIS GRACE, *BLUE BEATLES*, NEDATOVÁNO 11
GRACE, Chris. Blue Beatles. In: *Dot-art* [online]. Liverpool: dot-art, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://dot-art.co.uk/product/blue-beatles/>
- OBR. 3 – CHRISTOPHER BROWN, *ABBEY ROAD*, 2012 12
BROWN, Christopher. Abbey Road. In: Instagram [online]. 8. 8. 2019 [cit. 2020-04-05].
Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/B06V6senu4I/>. Příspěvek uživatele
studiotohome
- OBR. 4 – ALISON JOHNSON, *THE BEATLES*, NEDATOVÁNO 13
JOHNSON, Alison. The Beatles. In: *Alison Johnson* [online]. Massachusetts: Alison
Johnson, 2020 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://alisonjohnson.weebly.com/>
- OBR. 5 – ALISON JOHNSON, *PAUL MCCARTNEY*, NEDATOVÁNO 13
JOHNSON, Alison. The Beatles In My Garden. In: *Alison Johnson* [online]. Massachusetts:
Alison Johnson, 2020 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://alisonjohnson.weebly.com/>
- OBR. 6 – ALEXANDRE BOURGOIS, *THE BEETLES*, 2018 13
BOURGOIS, Alexandre. The Beatles. In: *La presse de l'alex* [online]. Épinal: la presse de
l'alex, c2019 [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <http://www.lapressedelalex.fr/>
- OBR. 7 – ASTRID KIRCHHERR, *GEORGE A JOHN*, 1962 24
KIRCHHERR, Astrid. The Beatles (George Harrison; John Lennon). In: *National Portrait
Gallery* [online]. London: National Portrait Gallery, c2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z:
[https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw216100/The-Beatles-George-
Harrison-John-
Lennon?LinkID=mp84332&search=sas&sText=astrid+kirchherr&role=art&rNo=2](https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw216100/The-Beatles-George-Harrison-John-Lennon?LinkID=mp84332&search=sas&sText=astrid+kirchherr&role=art&rNo=2)
- OBR. 8 – MIKE MCCARTNEY, *PAUL A JOHN PÍŠÍČÍ „I SAW HER STANDING THERE”*, 1962 24
MCCARTNEY, Mike. Paul and John writing 'I Saw Her Stanging There'. In: *Lennon –
McCartney* [online]. LennonMcCartney.net, c2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z:
[https://www.lennonmccartney.net/de/2019/09/26/i-dont-know-johnny-johnny-the-
forgotten-song/](https://www.lennonmccartney.net/de/2019/09/26/i-dont-know-johnny-johnny-the-forgotten-song/)
- OBR. 9 – AGNUS MCBEAN, FOTOGRAFIE NA ALBU *PLEASE PLEASE ME*, 1963 25
MCBEAN, Angus. Please Please Me Audio Cover. In: *Wikipedia: the free
encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2020 [cit. 2020-04-
06]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/File:PleasePleaseMe_audio_cover.jpg

- OBR. 10 – AGNUS MCBEAN, FOTOGRAFIE NA ALBU *THE BEATLES 1967 – 1970*, 1969 25
 MCBEAN, Angus. The Beatles 1967-1970. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/album/beatles-1967-1970>
- OBR. 11 – ROBERT FREEMAN, FOTOGRAFIE PRO ALBUM *WITH THE BEATLES*, 1963 26
 FREEMAN, Robert. With The Beatles. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/album/beatles>
- OBR. 12 – MICHAEL COOPER, FOTOGRAFIE PRO ALBUM *SGT. PEPPER'S LONELY HEARTS CLUB BAND*, 1967 28
 COOPER, Michael. Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/album/sgt-peppers-lonely-hearts-club-band>
- OBR. 13 – DON MCCULLIN, BEATLES BĚHEM FOCENÍ *MAD DAY OUT*, 1968 29
 MCCULLIN, Don. The Mad Day Out Photo Session. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/photo-album/mad-day-out-photo-session>
- OBR. 14 – IAIN MACMILLAN, FOTOGRAFIE PRO ALBUM *ABBEY ROAD*, 1969 30
 MACMILLAN, Iain. Abbey Road. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/album/abbey-road>
- OBR. 15 – SAM WALSH, *MIKE'S BROTHER*, 1964 31
 WALSH, Sam. Paul McCartney ('Mike's Brother'). In: *National Portrait Gallery* [online]. London: National Portrait Gallery, c2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw08201/Paul-McCartney-Mikes-Brother>
- OBR. 16 – ALAN ALDRIDGE, *THE BEATLES*, 1969 32
 ALDRIDGE, Alan. The Beatles. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/news/alan-aldridge>
- OBR. 17 – CYNTHIA LENNON, *BRIAN IS DEAD, LONG LIVE BRIAN (BRIAN JE MRTEV, AŽ ŽIJE BRIAN)*, 1967 33
 LENNON, Cynthia. Beatles & Maharishi. In: *Invaluable* [online]. Massachusetts: Invaluable, 2020 [cit. 2020-03-31]. Dostupné z: <https://www.invaluable.com/auction-lot/cynthia-lennon-twist-beatles-maharishi-signed-594-c-0d04fce8d7>
- OBR. 18 – AL HIRSCHFELD, *BEATLES – ABBEY ROAD*, NEDATOVÁNO 35
 HIRSCHFELD, Al. Beatles - Abbey Road. In: *Al Hirschfeld Foundation* [online]. New York: Al Hirschfeld Foundation, c2020 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: http://www.alhirschfeldfoundation.org/piece/beatles-abbey-road#result_info_2136

- OBR. 19 – BARRY AGAR, *THE TROJAN HORSE*, 1982 - 1983..... 35
 AGAR, Barry. The Trojan Horse. In: *Watching rainbows: child of nature's beatles blog* [online]. Tennessee: child of nature, c2020 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <http://childofnaturebeatles.blogspot.com/2007/05/trojan-horse.html>
- OBR. 20 – KLAUS VOORMANN, *DAYBREAK AT THE TOP TEN CLUB*, 1996..... 37
 VOORMANN, Klaus. Daybreak at the Top Ten Club. In: *Illustration Chronicles* [online]. Dublin: Illustration Chronicles, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://illustrationchronicles.com/Illustrated-Psychedelia-Klaus-Voormann-The-Beatles-Revolver>
- OBR. 21 – DAVID WYNNE, *THE BEATLES*, 1964 38
 Sir David Wynne & the Beatles. In: *View from the Mirror* [online]. London: View from the Mirror, c2020 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://blackcablondon.net/2012/12/19/melancholy-grace-the-boy-with-a-dolphin-statue/beatles/>
- OBR. 22 – ANDREW MURPHY, SOUSOŠÍ *THE BEATLES V PIER HEAD, LIVERPOOL*, 2015. 39
 MURPHY, Andrew. The Beatles. In: *BCC* [online]. London: BCC, c2020 [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-england-merseyside-35007964>
- OBR. 23 – UKÁZKA Z TELEVIZNÍHO FILMU *MAGICAL MYSTICAL TOUR*, 1967..... 42
 Magical Mystery Tour. In: *The Beatles* [online]. London: Apple Corps, c2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.thebeatles.com/film/magical-mystery-tour>
- OBR. 24 – *YELLOW SUBMARINE*, POUŽITÍ KOLÁŽE, 1968..... 44
Žlutá ponorka [Yellow Submarine][animovaný film]. Režie George DUNNING. UK/USA, 1968
- OBR. 25 – *YELLOW SUBMARINE*, POUŽITÍ ROTOSKOPIE V KOMBINACI S MALBOU RYCHLÝMI TAHY ŠTĚTCEM, 1968 44
Žlutá ponorka [Yellow Submarine][animovaný film]. Režie George DUNNING. UK/USA, 1968
- OBR. 26 – *YELLOW SUBMARINE*, FINÁLNÍ SCÉNA, 1968 44
Žlutá ponorka [Yellow Submarine][animovaný film]. Režie George DUNNING. UK/USA, 1968
- OBR. 27 – KLAUS VOORMANN, KOLÁŽ PRO ALBUM *REVOLVER*, 1966 46
 VOORMANN, Klaus. Revolver. In: *Illustration Chronicles* [online]. Dublin: Illustration Chronicles, c2020 [cit. 2020-04-29]. Dostupné z: [https://illustrationchronicles.com/](https://illustrationchronicles.com/Illustrated-Psychedelia-Klaus-Voormann-The-Beatles-Revolver)
 Illustrated- Psychedelia-Klaus-Voormann-The-Beatles-Revolver
- OBR. 28 – RICHARD AVEDON, PLAKÁTY V PSYCHEDELICKÉM DUCHU, 1967 47
 AVEDON, Richard. The Beatles (1967). In: *Artsy* [online]. New York: Artsy, c2020 [cit. 2020-03-29]. Dostupné z: <https://www.artsy.net/artwork/richard-avedon-the-beatles-6>

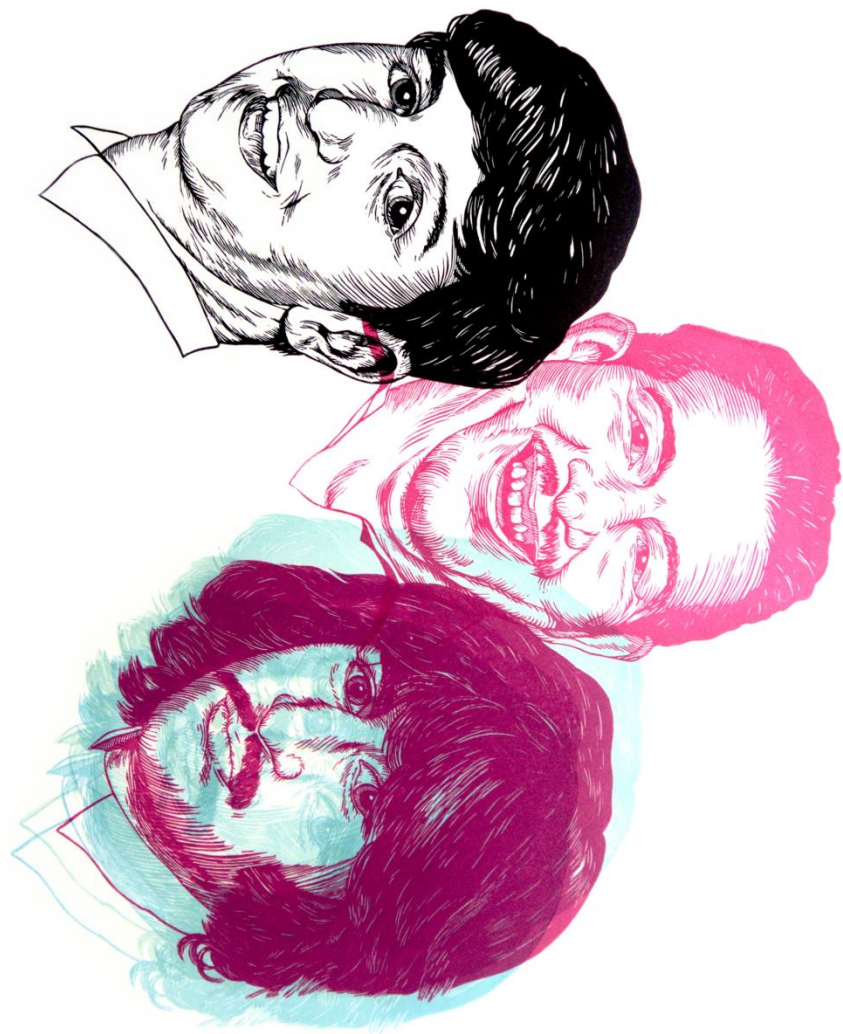
OBR. 29 – THE BEATLES, <i>IMAGES OF A WOMAN</i> , 1966.....	48
THE BEATLES. Images of a Woman, 1966. In: <i>Beatles Archive</i> [online][cit. 2020-03-29] Dostupné z: http://www.beatlesarchive.net/beatles-images-of-a-woman.html	
OBR. 30 – JOHN LENNON, STRÁNKA Z <i>DAILY HOWL</i> , 1955	49
LENNON, John. Daily Howl. In: <i>Moïcani - L'Odéonie</i> [online]. Paris: Moïcani - L'Odéonie, c2020 [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: http://moicani.over-blog.com/article-the-daily-howl-john-lennon-84169628.html	
OBR. 31 – JOHN LENNON, <i>I DO</i> , 1969.....	50
LENNON, John. I Do. In: <i>Art of John Lennon</i> [online]. Sydney: Art of John Lennon, c2017 [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: https://artofjohnlennon.com/i-do/	
OBR. 32 – PAUL MCCARTNEY, <i>ANCIENT CONNECTIONS</i> , 1994.....	51
MCCARTNEY, Paul. Ancient Connections. In: <i>Arthive</i> [online]. Arthive, c2020 [cit. 2020- 04-25]. Dostupné z: https://arthive.com/publications/ 3474~Paul_McCartneys_new_album_displays_the_musicians_own_paintings	
OBR. 33 – PAUL MCCARTNEY, <i>EGYPT STATION</i> , 1988	52
MCCARTNEY, Paul. Egypt Station. In: <i>Sir Paul Art</i> [online]. Connecticut: Celebrity Art, c2018 [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: http://sirpaulart.com/product/egypt-station/	
OBR. 34 – RINGO STARR, FOTOGRAFIE Z KNIHY <i>PHOTOGRAPH</i> , 1964.....	53
STARR, Ringo. Bez názvu. In: <i>Usatoday.com</i> [online]. Virginia: Gannett, c2020 [cit. 2020-04-13]. Dostupné z: https://eu.usatoday.com/story/life/music/2013/10/28/teens-in- beatle-ringo-starr-1964-photo-were-new-jersey-high-school-students/3280253/	
OBR. 35 – RINGO STARR, <i>MAN IN THE BLUE HAT</i> , 2008.....	53
STARR, Ringo. <i>Man in the Blue Hat</i> . In: <i>Ringo Starr Art</i> [online]. Lafayette Hill: ArtCelebs at Celebrity Art, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: http://www.ringostarrart.com/art/ringo-2008/	
OBR. 36 – MICHAELA MATOUŠOVÁ, <i>PAUL MCCARTNEY</i> , 2019	56
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 37 – POROVNÁNÍ PAULOVY MATKY MARY NA ORIGINÁLNÍ FOTOGRAFII A V KRESBĚ.....	58
Paul McCartney and family. In: <i>The Beatles Bible</i> [online]. Cardiff: The Beatles Bible, 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.beatlesbible.com/1956/10/31/paul- mccartneys-mother-mary-dies/#jp-carousel-8342 ; vlastní fotoarchiv	
OBR. 38 – PŘENOS OBRAZU NA LINO.....	59
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 39 – VYRYTÁ MATRICE	60
Vlastní fotoarchiv	

OBR. 40 – FINÁLNÍ NÁVRH VYTVOŘENÝ V GRAFICKÉM PROGRAMU	61
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 41 – <i>YOKO ONO</i> , EXPERIMENTÁLNÍ TISK, 420 mm × 297 mm	62
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 42 – <i>ZE ŽIVOTA BROUKŮ I.</i> , FINÁLNÍ TISK, 1000 mm × 700 mm.....	63
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 43 – <i>ZE ŽIVOTA BROUKŮ II.</i> , FINÁLNÍ TISK, 1000 mm × 700 mm	64
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 44 – <i>ZE ŽIVOTA BROUKŮ III.</i> , FINÁLNÍ TISK, 1000 mm × 700 mm.....	65
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 45 – <i>ZE ŽIVOTA BROUKŮ IV.</i> , FINÁLNÍ TISK, 1000 mm × 700 mm	66
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 46 – <i>ZE ŽIVOTA BROUKŮ V.</i> , FINÁLNÍ TISK, 1000 mm × 700 mm	67
Vlastní fotoarchiv	
OBR. 47 – <i>ZE ŽIVOTA BROUKŮ VI.</i> , FINÁLNÍ TISK, 1000 mm × 700 mm	67
Vlastní fotoarchiv	

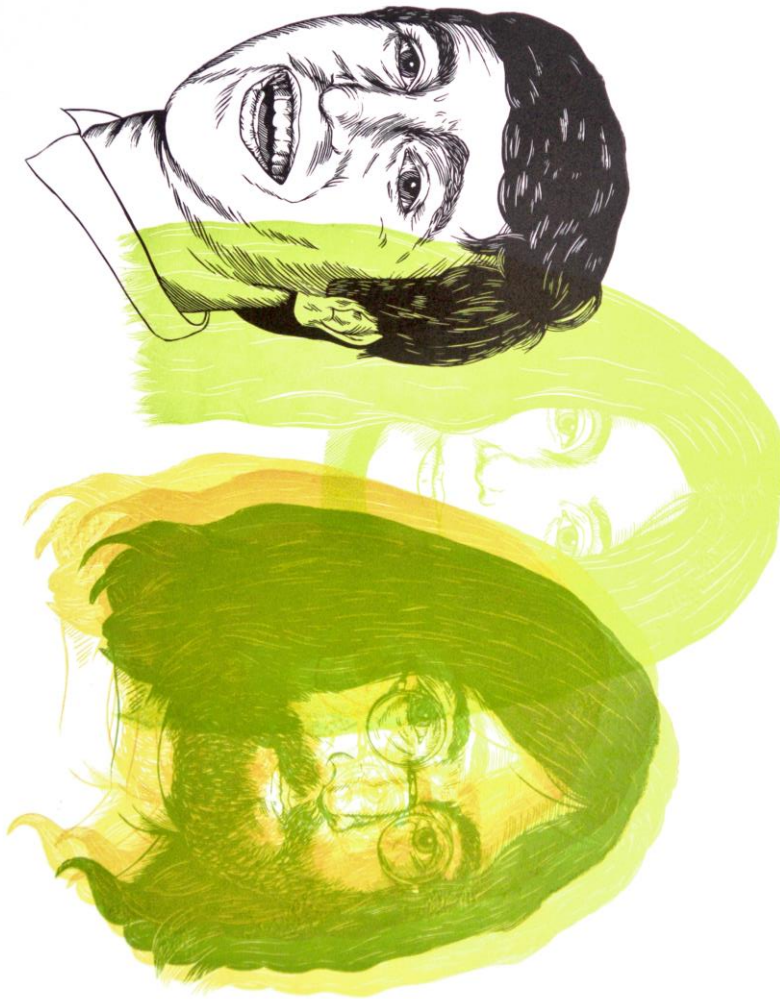
ANOTACE

Jméno a příjmení:	Michaela Matoušková
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	doc. Ondřej Michálek
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Ze života Brouků
Název v angličtině:	Pictures from The Beatle's Life
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část se věnuje grafickým technikám, umělcům pracujícím s linorytem a tématem Beatles, historii skupiny, životopisům jednotlivých členů, zobrazení Beatles ve vizuálním umění a jejich vlastním výtvarným počínům. Praktickou část tvoří šest grafických listů vytvořených technikou linorytu na téma Beatles a osobností, které zásadně ovlivnily jejich život. Taktéž popisuje hlavní myšlenku a inspiraci, samotný proces tvorby a vysvětluje symboliky zvolených osobností a barev.</p>
Klíčová slova:	grafika, tisk, linoryt, Beatles, hudba
Anotace v angličtině:	<p>The bachelor thesis consists of two main components: theoretical and practical.</p> <p>The theoretical part comprises of several graphic techniques, artists who work with the linocut technique and the theme of The Beatles, history of the group including biographies of individual members, and representation of The Beatles in visual art as well as their own artwork.</p> <p>Whilst the practical part constitutes six graphic sheets made by linocut technique on the theme of The Beatles and the people who influenced their lives; it describes the main idea and inspiration, the process of the creation, and explains the symbolism of the chosen people and colours.</p>
Klíčová slova v angličtině:	graphics, print, linocut, The Beatles, music
Přílohy vázané v práci:	CD
Rozsah práce:	86 stran
Jazyk práce:	český

(1)

2010-2011

2010-2011

